

## **Københavns Kommune**

### **Revisionsberetning for 2018 vedrørende årsregnskabet**

**1. juni 2019**

## Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Revision af årsregnskabet	1
1.1 Årsregnskabet	1
2. Konklusion på den udførte revision	1
2.1 Centrale forhold ved revisionen	7
3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet	8
3.1 Revisionsbemærkninger for 2018	8
3.2 Revisionsbemærkninger vedrørende områder, der er omfattet af statsrefusion	34
3.3 Oversigt over revisionsbemærkninger fra 2017 og tidligere, der er afsluttet	34
4. Revision af årsregnskabet	35
4.1 Grundlag for revisionen	35
4.2 Revisionsstrategi	36
4.3 Intern Revision	37
4.4 Drøftelser med ledelsen om besvigelser	37
4.5 Ledelsestilsyn	38
5. Redegørelse for den udførte finansielle og juridisk-kritiske revision	39
5.1 Årsregnskabet opbygning og indhold	39
5.2 Udligning, tilskud og skatter	40
5.3 Lønområdet	40
5.4 Omkostningsdisponering og udbetalinger	40
5.5 Sociale udbetalingssystemer	41
5.6 Sociale områder med statsrefusion	41
5.7 Øvrige revisionsområder	41
5.8 Omkostningsbaseret regnskab	42
5.9 Finans- og regnskabssystemet samt finansiell status	42
5.10 Økonomistyring og bevillingssystemet	42
5.11 Låneoptagelse	42
5.12 Gennemgang af generelle it-kontroller	42
5.13 Balanceposter	43
5.14 Obligatoriske oversigter til regnskabet	43
6. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision	44
6.1 Juridisk-kritisk revision	45
6.2 Lovpligtig forvaltningsrevision	45
6.3 Dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revision	47
7. Øvrige oplysninger	49
7.1 Ledelsens regnskabserklæring	49
7.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet	49
7.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik	50
7.4 Andre opgaver	50
8. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling	51
9. Afslutning	52
9.1 Erklæring	52
Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.	53

## Revisionsberetning for 2018 vedrørende årsregnskabet

### 1. Revision af årsregnskabet

#### 1.1 Årsregnskabet

Vi har afsluttet revisionen af det af Økonomiudvalget aflagte årsregnskab for 2018 for Københavns Kommune.

Det af os reviderede årsregnskab omfatter siderne 29 til 37 i "*København Kommunes regnskab 2018/årsrapport*" samt siderne 1 til 270 i "*København Kommunes regnskab 2018 bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter*", der omfatter udgiftsbaseret regnskab, balance, finansieringsoversigt, noter, herunder anvendt regnskabspraksis, bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter med følgende hovedtal:

	<u>2018</u> <u>mio.kr.</u>	<u>2017</u> <u>mio.kr.</u>
Udgiftsbaseret resultat	1.437	1.565
Aktiver	50.261	50.263
Egenkapital	5.491	5.041

Regnskabet er af Borgerrepræsentationen den 11. april 2019 oversendt til revisionen.

### 2. Konklusion på den udførte revision

Under forudsætning af at Borgerrepræsentationen godkender årsregnskabet, vil vi som afslutning på revisionen forsyne kommunens regnskab med efterfølgende revisionspåtegning. Revisionspåtegningen er uden forbehold, men med fremhævelse af forhold vedrørende regnskabet om den betydelige usikkerhed der er knyttet til den manglende afstemning af kommunens tilgodehavender, herunder usikkerhed for at kommunens indtægter ikke er indregnet korrekt i regnskabet, samt at det potentielle tab/afskrivninger ikke er identificeret i regnskabet. Tilsvarende er der kritisk bemærkning til den udførte forvaltningsrevision vedrørende mangler i økonomistyringen som følge af den manglende afstemning af kommunens tilgodehavende.

Herudover er revisionspåtegningen forsynet med en fremhævelse af forhold vedrørende revisionen, der alene er medtaget af hensyn til regnskablæsers forståelse af revisionspåtegningen og dermed ikke er en kritisk bemærkning. Fremhævelsen fastslår blot, at det godkendte budget for 2018, som er anført som sammenligningstal, ikke er revideret. Denne fremhævelse er et krav i henhold til revisionsstandarderne og afgives for alle kommuner.

Revisionspåtegningen har følgende ordlyd:

## **”Den uafhængige revisors revisionspåtegning**

### **Til Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune**

#### **Revisionspåtegning på årsregnskabet**

##### **Konklusion**

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, jf. siderne 29 til 37 i "Københavns Kommunes regnskab 2018/årsrapport" samt siderne 1 til 270 i "Københavns Kommunes regnskab 2018 bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter", der omfatter, udgiftsbaseret regnskab, balance, finansieringsoversigt, noter, herunder anvendt regnskabspraksis, bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter med følgende hovedtal:

- Resultat af ordinær driftsvirksomhed på 4.394 mio.kr. i henhold til udgiftsbaseret regnskab 2018
- Resultat af det skattefinansierede område på 1.595 mio.kr. i henhold til udgiftsbaseret regnskab 2018
- Aktiver i alt på 50.261 mio.kr.
- Egenkapital i alt på 5.491 mio.kr.

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

##### **Grundlag for konklusion**

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse og kommunens revisionsregulativ. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af Københavns Kommune i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

### **Centrale forhold ved revisionen**

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

### **Sociale udgifter**

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale udgifter med statsrefusion det revisionsområde, der har den største betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, der refunderes af Staten. Københavns Kommune skal have tilrettelagt konkrete og sikre forretningsgange, således at der sker en korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til sociale ydelser, således at der udbetales de korrekte ydelser, der kan refunderes af Staten. Reglerne på området er komplekse og kræver derfor, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling.

### **Vores behandling i revisionen**

Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange på områder med statsrefusion på det sociale område samt gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har revideret i henhold til bekendtgørelse nr. 1617 af 15. december 2016 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge - og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisions-bekendtgørelsen).

Resultatet af vores revision er afrapporteret til kommunen i revisionsberetning af 1. juni 2019 i tværminterielle oversigter til Ministerierne Beskæftigelsesministeriet, Børne og Socialministeriet samt Udlændige og Integrationsministeriet.

### **Fremhævelse af forhold i regnskabet**

Uden at modificere vores konklusion henleder vi opmærksomheden på bevillingsregnskabet og obligatoriske oversigters beskrivelse af OPUS Debitor på side 7, hvor ledelsen beskriver den betydelige usikkerhed knyttet til manglende afstemninger af Københavns Kommunes tilgodehavender, herunder usikkerhed for at kommunens indtægter ikke er korrekt indregnet i regnskabet samt at potentielle tab/afskrivninger ikke er identificeret i regnskabet.

### **Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen**

Københavns Kommune har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Borgerrepræsentationen godkendte resultatbudget for 2018 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2018. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

### **Ledelsens ansvar for årsregnskabet**

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Københavns Kommunes evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Københavns Kommune, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

### **Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet**

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlingerne som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved

væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Københavns Kommunes evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Københavns Kommune ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser dem om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

### **Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom**

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i årsberetningen, som ikke er omfattet af vores revision og vores erklæring herom, jævnfør konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

### **Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering**

#### **Yderligere oplysninger krævet i henhold til "bekendtgørelse om kommunal og regional revision"**

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til Borgerrepræsentationen.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser, som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Vi blev af Borgerrepræsentationen første gang valgt som revisor for Københavns Kommune i 2008 for regnskabsåret 2009. Vi har fungeret som sagkyndig revision i en samlet sammenhængende periode fra dette tidspunkt frem til og med regnskabsåret 2018. Vi blev senest antaget efter udbudsprocedure og med underskrevet aftale den 19. december 2017.

#### **Kritisk udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision**

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.



Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Det udførte arbejde giver anledning til følgende kritiske bemærkninger:

*Kritisk bemærkning til den udførte forvaltningsrevision*

Vi har ved vores revision af Københavns Kommunes forvaltning konstateret mangler vedrørende økonomistyringen af tilgodehavender for så vidt angår afstemninger mellem økonomisystemet og underliggende debitorsystem. De manglende afstemninger medfører risiko for, at kommunens indtægter ikke er korrekt indregnet og potentielle tab/afskrivninger ikke er identificeret i regnskabet.

Vi har ikke yderligere væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i forbindelse med den udførte juridisk-kritiske revision og forvaltningsrevision.”

## **2.1 Centrale forhold ved revisionen**

Som nævnt ovenfor, indeholder vores revisionspåtegning en særskilt omtale af centrale forhold ved revisionen, hvilket er de forhold, der, efter revisors faglige vurdering, har størst betydning for revisionen af årsregnskabet i indeværende periode.

For Københavns Kommune er det vurderet, at sociale udgifter med statsrefusion er særligt risikofyldt, idet der er væsentlige udgifter på dette område, der refunderes af staten.

Københavns Kommune skal have tilrettelagt konkrete og sikre forretningsgange, således at der sker en korrekt sagsbehandling af borgerens rettigheder til sociale ydelser, og at der udbetales de korrekte ydelser, der kan refunderes af staten. Reglerne på området er komplekse og kræver derfor, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling.

Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange på områder med statsrefusion på det sociale område, samt gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har revideret i henhold til bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse.

Vi henviser til særskilt beretning herom.

For en nærmere beskrivelse af vores risikovurdering og revisionsstrategi henvises til nedenstående afsnit 5.

### 3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet

Som anført i vores beretninger for tidligere år besluttede ØU, at kommunen skulle igangsætte et projekt med henblik på at ”skabe et betryggende kontrolmiljø i kommunen”. Et betryggende internt kontrolmiljø handler ikke om at indføre flere kontroller eller mere dokumentation. Det handler derimod om at sætte ind, hvor risikoen er størst, og designe kontroller under hensyntagen til risiko og væsentlighed. I den proces skal kontroller i størst mulig omfang systemunderstøttes af automatiske kontroller, og der skal være fortsat ledelsesmæssigt fokus på uddannelse af medarbejderne i at forstå og udføre kontroller på relevante områder.

Denne proces er igangsat.

Generelt er det vores vurdering, at forretningsgange mv. i Københavns Kommune er designet i overensstemmelse med de gældende regler, og at efterlevelse heraf understøtter kommunens regnskabsafklæggelse og økonomistyring på betryggende vis.

Det er dog vores opfattelse, at det er kritisabelt, at økonomistyringen omkring kommunens tilgodehavende ikke har fungeret hensigtsmæssigt. Der er således konstateret mangler, for så vidt angår afstemningen mellem økonomisystemet og det underliggende debitorsystem. De manglende afstemninger medfører en risiko for, at kommunens indtægter ikke er korrekt indregnet og potentielle tab/afskrivninger ikke er identificeret i regnskabet (se også revisionsbemærkning 4 for en nærmere omtale af forholdet). Efter vores opfattelse er der således fortsat behov for, at kommunen fokuserer på den igangsatte proces omkring udarbejdelse af fælles forretningsgange og et mere betryggende kontrolmiljø med henblik på at øge kvaliteten i regnskabsafklæggelsen.

Vores gennemgang af vores revisionsindsatsområder i 2018 har - ud over den manglende afstemning af kommunens tilgodehavender - vist mangler i den interne kontrol mv., afstemninger herunder af balancens poster samt adgangsstyring og drifts- og kommunikationssikkerhed på it vedrørende drift og vedligeholdelse af Kvantum (der henvises særligt til revisionsbemærkningerne 2, 3, 7 og 15). Dette kan medføre en forøget risiko for besvigelser. Kommunen har, efter det oplyste, igangsat en proces til løsning af foranstående.

#### 3.1 Revisionsbemærkninger for 2018

Revisionen har givet anledning til i alt 18 revisionsbemærkninger. Af de afgivne revisionsbemærkninger kan:

- 4 revisionsbemærkninger henføres til forvaltningsrevisionen
- 11 revisionsbemærkninger henføres til revisionen af årsregnskabet
- 3 revisionsbemærkninger henføres til socialrevisionen

Siden 2017 har vi lukket 9 bemærkninger samt 2 delbemærkninger. Der henvises til oversigt under afsnit 3.3. I nedenstående tabel er oplistet de igangværende revisionsbemærkninger for 2018:

Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet		Afsnit
Nr. 1	Systemansvarlige for udbetalingssystemer – Revisionsbemærkning nr. 1	3.1.1
Nr. 2	Regnskabsafslutningsprocessen – Revisionsbemærkning nr. 2	3.1.2
Nr. 3	Revision af balancen – Revisionsbemærkning nr. 3	3.1.3
Nr. 4	Debitorområdet – Revisionsbemærkning nr. 4	3.1.4
Nr. 5	Anlægsregnskaber – Revisionsbemærkning nr. 5	3.1.5
Nr. 6	Lønadministration m.v. – Revisionsbemærkning nr. 6	3.1.6
Nr. 7	Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller – Revisionsbemærkning nr. 7	3.1.7
Nr. 8	Kontrol med overholdelse af reglerne om Skatmoms – Revisionsbemærkning nr. 8	3.1.8
Nr. 9	Kommunens regler for indkøb – Revisionsbemærkning nr. 9	3.1.9
Nr. 10	Manglende refusionshjemtagelse – Revisionsbemærkning nr. 10	3.1.10
Nr. 11	Takster TMF – Revisionsbemærkning nr. 11	3.1.11
Nr. 12	Tilskudsadministration – Revisionsbemærkning nr. 12	3.1.12
Nr. 13	Mellekommunale refusioner – Revisionsbemærkning nr. 13	3.1.13
Nr. 14	Smarte investeringer i kernevelfærden – Revisionsbemærkning nr. 14	3.1.14
Nr. 15	Cybersecurity og Persondata – Revisionsbemærkning nr. 15	3.1.15

I ”Revisionsberetning for 2018 vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion”, hvortil vi skal henvide, har vi givet revisionsbemærkninger inden for følgende områder:

Revisionsbemærkninger		Afsnit
<b>Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen – bemærkninger vedrørende Beskæftigelsesministeriet</b>		Beretningen vedr. sociale udgifter
Nr. 16	Min plan (fejl og mangler i kvaliteten af anvendelsen)	3.1.1
Nr. 17	Ledighedsydelse (manglende rettighed, kvalitet samt kontering)	3.1.2
<b>Fælles – bemærkninger vedr. Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Socialministeriet</b>		
Nr. 18	System- og statusafstemninger (mangelfulde afstemninger)	3.2.1

På det sociale område er der konstateret et fald i antallet af revisionsbemærkninger på 6 (3 mod 9 sidste år). Der bør være fokus på at forsætte den positive udvikling med at reducere antallet af bemærkninger.

Vi kan oplyse, at vores revisionsbemærkninger og observationer er gennemgået med kommunens direktion, og det er deres opfattelse, at den økonomiske effekt af revisionsbemærkningerne og observationerne sammenlagt er uvæsentlig for årsregnskabet som helhed.

### 3.1.1 Systemansvarlige for udbetalingsystemer - Revisionsbemærkning nr. 1

Organisationsområde		ØKF - KFF	Revisionsområde / emne	Systemansvarlige
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Systemansvarlige for udbetalings- og faktureringsystemer	I vores revisionsberetning for 2015 er anført:	Revisionsbemærkningen videreføres derfor for 2018 idet pkt. 1 og 2 i opfølgningen for 2018 anses for endeligt afsluttede i forbindelse med afgivelse af nærværende beretning, og pkt. 3 forventes at kunne afsluttes i forbindelse med afgivelse af beretningen for 2019.	2014	
	”Der blev i 2014 identificeret 69 udbetalings- og faktureringsystemer. Analysen viste, at der for hovedparten af systemerne var udpeget en ansvarlig systemejer. Endvidere var systemejer-rollens ansvar beskrevet i IT-sikkerhedsregulativet. Dog manglede der forretningsgangsbeskrivelser for hovedparten af systemerne, og der var således ikke designet interne kontroller omkring systemerne.		2015	
	Analysen viste, at systemejer-rollen ikke var tilstrækkeligt implementeret. Der var systemejere, der ikke kendte funktionaliteten af det system, de var systemejere for, og systemejer-rollen blev generelt varetaget meget forskelligt. Ikke alle systemejere havde et klart billede af, hvad rollen indebar og hvilket ansvar de havde. Analysen viste endvidere, at der ikke var den nødvendige ledelsesmæssige opmærksomhed på opgaven, hvilket medførte, at der ikke blev allokeret de nødvendige ressourcer til varetagelse af systemejerskabet. Grundet manglende design af kontroller i forretningsgange blev det vurderet, at der ikke var implementeret tilstrækkelige kontroller af anvendelsen af systemerne”.		2016	
	Der har i 2016 været afsat ressourcer til at uddanne systemejere i varetagelse af systemejer-rollen, herunder at klarlægge hvad rollen indebærer, og hvilket ansvar de har. Det er sket gennem udarbejdelse af systemejervejledning samt gennemførelse af kurser.		2017	
	Grundet manglende design af kontroller i forretningsgange vurderes det, at der ikke er implementeret tilstrækkelige kontroller for anvendelsen af systemerne.		2018	
	<p><b>Opfølgning 2018:</b> Opfølgningen på udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelser for de 30 udbetalings- og faktureringsystemer viser:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• at der for 24 systemer er udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser</li> <li>• at der for 2 systemer ikke er udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser, idet de er udfaset i 2018 (Ala og KMD Interbook under KFF)</li> <li>• at der for 4 systemer er igangsat en proces for udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelser i 2019 som kan henføres til: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ ØKF - Opus Debitor, Structura og KMD Boliglån</li> <li>○ KFF - Betalingsplatformen)</li> </ul> </li> </ul>			

### 3.1.2 Regnskabsafslutningsprocessen - Revisionsbemærkning nr. 2

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Regnskab
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Regnskabsafslutningsprocessen	<p>Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved denne gennemgang har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringssystemer.</p> <p>Procedurerne er beskrevet i Regnskabscirkulære 2018, Lukkebreve regnskabsafslutning 2018 samt Bilag til lukkebreve - tidsfrister.</p> <p>Vi anførte i vores beretning for 2017, at:</p> <p><i>"Det er vores opfattelse, at processen vedrørende regnskabsaflæggelsen i 2017 generelt ikke har fungeret tilfredsstillende.</i></p> <p><i>Vi anerkender, at 2017 var et særligt år for regnskabsaflæggelse i Københavns Kommune på grund af overgangsfasen mellem 2 økonomisystemer, hvilket har påvirket regnskabsaflæggelsen væsentligt.</i></p> <p><i>Det skal på trods heraf henstilles, at procedurene forbedres, og særligt ansvarsplacering og ledelsestilsyn skærpes for 2018. Det er et problem, at det ikke er tydeligt, hvem der er regnskabsansvarlig og dermed, hvem der skal forestå et skærpet ledelsestilsyn med tilrettelæggelsen og fremdriften af regnskabsaflæggelsen i Københavns Kommune".</i></p> <p>Det bærende princip for balancen i kommunens nye økonomisystem Kvantum er "en kommune, en balance", dog således, at alle poster kan henføres til den ansvarlige enhed. Implementeringen af den nye balancestruktur i hele kommunen har været et fokusområde i 2018, og der blev løbende hen over året optimeret på anvendelsen af balance og interne snitflader mellem Økonomiforvaltningen og fagforvaltningerne.</p> <p>Dette betyder for regnskab 2018, at alle fælleskonti og dermed hovedparten af balancen afstemmes samlet i Økonomiforvaltningen under løbende dialog med fagforvaltningerne. Hver forvaltning er fortsat ansvarlig for egne poster. Derudover har fagforvaltningerne enkelte specifikke konti, som direkte afstemmes i fagforvaltningen, og hvor Økonomiforvaltningen fører tilsyn.</p> <p><b>Opfølgning 2018:</b> Pr. 31. december 2018 var der foretaget afstemning på i alt 2.475 balancekonti i hele kommunen, hvoraf:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 2.354 konti er kategoriseret som "Afstemt uden bemærkninger"</li> <li>- 61 konti er kategoriseret som "Afstemt til opfølgning"</li> <li>- 60 konti er kategoriseret som "Ikke afstemt".(der væsentligst kan henføres til debitorområdet)</li> </ul>	<p>Det er vores opfattelse, at processen vedrørende regnskabsaflæggelsen i 2018 generelt er forbedret i forhold til 2017, men der er stadig forhold der skal forbedres.</p> <p>Det skal derfor henstilles, at procedurerne forbedres, og særligt ansvarsplacering og ledelsestilsyn skærpes for 2019 på følgende væsentlige områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Håndtering af fakturapuljen</li> <li>- Indberetning af B-indkomst</li> <li>- Indhentning af revisorerklæringer</li> <li>- Kvalitetssikring af obligatoriske oversigter og noter i regnskabet</li> <li>- Afstemning af fagsystemer til både driftsregnskab og balance</li> <li>- Klassifikationsfejl i balancen</li> <li>- Afstemning og berigtigelse af balancekonti</li> <li>- Intern kontrol/kategorisering af balanceafstemninger i KS</li> <li>- Aflæggelse af anlægsregnskaber</li> <li>- Eliminering af manuelle korrektioner i det trykte regnskab</li> </ul> <p>Der henvises til de efterfølgende specifikke revisionsbemærkninger for yderligere oplysninger.</p>	2017 2018	

### 3.1.3 Revision af balancen - Revisionsbemærkning nr. 3

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Balancen
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Balancen	<p>Intern revision har foretaget en gennemgang og revision af de af Koncernservice og forvaltningerne udarbejdede afstemninger og har konstateret flere fejl/forhold, som skal berigtiges og iagttages fremover. Forholdene kan blandt andet henføres til:</p> <p><b>Materielle anlægsaktiver</b> De materielle anlægsaktiver er 0,6 mio.kr. for høj, hvilket primært skyldes manglende sletning af solgte aktiver.</p> <p><b>Finansielle anlægsaktiver</b> Kommunens finansielle anlægsaktiver er 90,1 mio.kr. for lav og kan - ud over en forkert indregning af kapitalandel efter indre værdi - primært henføres til manglende korrektion af konstaterede fejl i datagrundlaget i opgørelsen af kommunens tilbagebøvsrettigheder.</p> <p><b>Omsætningsaktiver</b> Omsætningsaktiverne er 78,8 mio.kr. for høj. Fejlen kan - ud over klassifikationsfejl af refusionstilgodehavende - blandt andet henføres til manglende flytning af aktiver, der ikke længere er til salg. Desuden henvises til revisionsbemærkning nr. 4 vedrørende kommunens manglende afstemning af Opus Debitor, hvor der i ovenstående regulering er indeholdt en potentiel fejl på 126,7 mio.kr.</p> <p><b>Likvide beholdninger</b> Kommunens likvide beholdninger er 27,1 mio.kr. for høj. Fejlen kan primært henføres til deponerede beløb på spærret konto ved påbegyndte salg af ejendomme, der fejlagtigt er optaget i kommunens likvide beholdning.</p> <p><b>Egenkapital</b> Kommunens egenkapital er som følge af de øvrige observerede fejl 61,3 mio.kr. for lav.</p> <p><b>Hensat forpligtelse</b> Den hensatte forpligtelse er 0,4 mio.kr. for høj, hvilket skyldes fejlagtigt indregning af en åremålskontrakt, der ikke længere er aktuel.</p> <p><b>Langfristet gæld</b> Kommunens langfristede gæld er 3,5 mio.kr. for høj, hvilket skyldes, at afdrag af kommunens gæld til ældreboliger fejlagtigt ikke er sket i regnskabsåret 2018.</p> <p><b>Nettogæld vedr. fonde, legater, deposita</b> Nettogæld vedr. fonde, legater, deposita m.v. skal reguleres med 59,4 mio.kr. og forholdet kan primært henføres til forkert kategorisering af deponerede beløb på låste bankkonti ved køb og salg af ejendomme.</p> <p><b>Kortfristet gæld</b> Kommunens kortfristede gæld er 96,4 mio.kr. for lav. Fejlen kan - ud over kategoriseringsfejl af refusionstilgodehavender - primært henføres til manglende afregning til forvaltningerne fra kommunens centrale refusionsmodel for barseldagpenge, sygedagpenge og lønrefusioner.</p>		<p>Der er konstateret en forbedring af kvaliteten i de foretagne afstemninger og dermed kommunens evne til at aflægge et retvisende regnskab. Der er dog stadig konstateret mange fejl og mangler, som skal berigtiges og iagttages fremover.</p> <p>Samlet medfører disse forhold desuden en potentiel driftsmæssig påvirkning på i alt 110,8 mio.kr., der primært kan henføres til manglende udredning af kommunens debitorområde og manglende udkontering til forvaltningerne af modtagne lønrefusioner.</p> <p>Forhold, der ikke korrigeres i regnskabet, er også anført i afsnit 7.2 som ”Ikke-korrigerede fejl i regnskabet”.</p> <p>Det er vurderet, at forholdene ikke er væsentligt i forhold til den samlede vurdering af kommunens årsregnskab.</p> <p>Det skal endvidere anføres, at der er foretaget væsentlige manuelle korrektioner - i forhold til bogføringen - i det trykte regnskab.</p>	<p>2015</p> <p>2016</p> <p>2017</p> <p>2018</p>

### 3.1.4 Debitorområdet - Revisionsbemærkning nr. 4

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Debitorer
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Debitorer	<p>Ved lukning af regnskab 2018 lå der ikke en fuld afstemning af Københavns Kommunes tilgodehavender i debitorsystemet (KMD Opus Debitor), hvorfor området derfor i regnskabet fremstår som "ikke afstemt" under Økonomiudvalget, som overtog ansvaret for kommunens debitorhåndtering fra Kultur- og Fritidsudvalget i marts 2018.</p> <p>Der er primo 2019 nedsat en større projektgruppe, der arbejder med proceskortlægning og afstemning af KMD Opus Debitor og Kvantum med henblik på at sikre en retvisende debitormasse ved regnskabsaflægelse i 2019.</p> <p>KS oplyser, at forskellen indikerer, at der mangler registrering af indtægter i Kvantum. Oprydningen kan afstedkomme udgifter for forvaltningerne i form af afskrivninger af uerholdelige beløb, forældede krav og tilbageførelse af dobbeltregistrerede indtægter.</p>	<p>Det henstilles, at arbejdet i "Projekt afstemning og driftsstabilisering af debitorområdet" afsluttes hurtigst muligt, således at den betydelige usikkerhed knyttet til den manglende afstemning af Københavns Kommunes tilgodehavender elimineres.</p> <p>Den overordnede afstemning pr. 31.12.2018 viser en samlet nettoforskel på ca. 126 mio.kr. mellem opkrævningssystemet og regnskabsystemet.</p> <p>Der er således usikkerhed for, at kommunens indtægter ikke er korrekt indregnet i regnskabet, samt at potentielle tab/afskrivninger ikke er identificeret i regnskabet og således har en negativ påvirkning på forvaltningernes økonomistyring.</p> <p>Der henvises til Den uafhængige revisors revisionspåtegning i afsnit 2.</p>		2018

### 3.1.5 Anlægsregnskaber - Revisionsbemærkning nr. 5

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Anlægsregnskaber
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Anlægsregnskaber	<p><b>Aflæggelse af anlægsregnskaber</b></p> <p>Vi har ved gennemgange af udvalgte anlægsregnskaber undersøgt, om forvaltningernes regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med lovgivningens og kommunens regler vedrørende aflæggelse af anlægsregnskaber.</p> <p>Den talmæssige korrekthed og sammenhængen mellem regnskabet og de enkelte posteringer er kontrolleret ved brug af det foreliggende regnskabsmateriale.</p> <p>Det er stikprøvevist påset, om regnskabets udgifter og indtægter har hjemmel i de afgivne bevillinger.</p> <p>Det er konstateret, at regnskaberne aflægges i årets priser (det år hvor anlægsregnskabet aflægges), og at udgifter og indtægter således ikke stemmer til regnskabets tal. Dette er ikke i overensstemmelse med de gældende regnskabsregler, og de regnskaber, der forelægges for de respektive udvalg, er således ikke retvisende.</p> <p>Endvidere er det konstateret, at det ikke er muligt at sikre en fuldstændig afstemning til kommunens regnskab, da regnskaberne udarbejdes manuelt ved brug af oplysninger fra flere systemer.</p> <p>Endelig er der konstateret, at der ikke anvendes en ens skabelon ved aflæggelse af regnskaberne. Således er det forskelligt, hvordan der skal rapporteres ved afvigelser mellem budget og regnskab.</p> <p><b>Systemunderstøttelse i Kvantum</b></p> <p>I forbindelse med implementeringen af Kvantum skulle der som led i økonomiforvaltningens ledelsestilsyn i 2018 etableres en systemunderstøttet anlægsopfølgning i Kvantum. Dette er endnu ikke sket. Det betyder, at det er yderst vanskeligt at få et samlet overblik over kommunens igangværende anlægsarbejder, hvilket medfører en øget risiko for, at anlægsregnskaber ikke aflægges i overensstemmelse med de gældende regler, ligesom der er usikkerhed om, hvorvidt alle indtægter og udgifter medgår i regnskabet, når de udarbejdes manuelt med oplysninger fra flere systemer.</p>		<p>Det skal henstilles, at der designes og implementeres en fælles administrativ forretningsgang, der beskriver regler, aktiviteter, roller og ansvar i forbindelse med regnskabsføring af anlægsarbejder i KK.</p> <p>Regelsættet skal sikre, at alle anlægsregnskaber fremover aflægges rettidigt og i overensstemmelse med registreringerne i kommunens regnskabssystem.</p> <p>Endvidere bør det sikres, at det i kommunens økonomisystem er muligt at trække en fuldstændig anlægsoversigt med oplysninger omkring bevillinger (budgetter) og akkumulerede regnskabstal. Det vil i den forbindelse være nødvendigt at etablere en åbningssaldo for de anlægsarbejder, hvor der er afholdt udgifter, før Kvantum blev igangsat.</p> <p>Økonomiforvaltningen er enig i ovenstående, og vil udarbejde en fælles administrativ forretningsgang for regnskabsføring af anlægsarbejder i KK, ligesom man vil anmode forvaltningerne om at udarbejde åbningssaldi for igangværende anlæg, således at der etableres en systemunderstøttet anlægsoversigt i Kvantum.</p>	2018



### 3.1.6 Lønadministration mv. - Revisionsbemærkning nr. 6

#### 3.1.6.1 Sagsgennemgang - revisionsbemærkning nr. 6.1

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Vederlag
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Sagsgennemgang	<p>Vi har i lighed med tidligere år konstateret fejl i udbetaling af vederlag til politikere.</p> <p>Vi anførte i vores beretning for 2017, at:</p> <p><i>"Der er konstateret en fejl i forbindelse med betaling af udvalgsvederlag. I en sag er udbetaling af udvalgsvederlag ikke ophørt, da pågældende udtrådte af udvalget i februar 2017. Beløbet udgør 31 t. kr."</i></p> <p>Den stikprøvevise gennemgang har omfattet udbetalinger for hele 2018 for følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgmestre</li> <li>• BR-medlemmer</li> <li>• Suppleanter</li> </ul> <p>Gennemgangen har vist fejl i 6 tilfælde, der kan henføres til rokeringer i de stående udvalg, hvor reguleringerne af vederlag er foretaget forkert.</p> <p>BR-sekretariatet har fundet fejlene i 3 af sagerne i forbindelse med sin interne kontrol, mens vores gennemgang har vist fejl i yderligere 3 sager.</p>	<p>Der er oplyst, at det for meget udbetalte udvalgsvederlag er krævet tilbagebetalt, hvorefter bemærkningen anses for afsluttet.</p>		<p>2017</p> <p>2018</p>

### 3.1.6.2 Lønadministration selvejende institutioner - revisionsbemærkning nr. 6.2

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Lønområdet
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Lønadministration selvejende Institutioner	Vi anførte i vores beretning for 2017, at: <i>”Vi skal henstille, at KS får etableret en lønproces for, at lønindberetning af de selvejende institutioner sker på eget SE-nummer”.</i>	Revisionsbemærkningen videreføres i 2018 og forventes lukket i 2019.		2015
	<b>Opfølgning i 2018:</b> Intern Revision har konstateret, at KS har etableret en proces, hvor lønkørslen for de selvejende institutioner er foretaget på egne SE-numre fra og med marts måned 2018. Der er et enkelt SE-nummer, som udgør en kommunal institution som burde være lønkørt ved kommunens SE-nummer. KS oplyser, at forholdet berigtiges fra indkomståret 2019.			2016
	KS oplyser efterfølgende, at en enkelt selvejende institution fejlagtigt har været indberettet som en kommunal institution i 2018. Forholdet kan først berigtiges primo 2019.			2017
				2018

### 3.1.7 Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller - Revisionsbemærkning nr. 7

#### 3.1.7.1 Design og implementering af forretningsgange vedr. KVANTUM - revisionsbemærkning 7.1

Organisationsområde		ØKF - KS	Revisionsområde / emne	Kvantum
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Design og implementering af forretningsgange vedr. KVANTUM	<p>Vi havde i 2017 følgende bemærkning:</p> <p>Det henstilles, at KS løbende udfører de aftalte regnskabsopgaver i en kvalitet, der sikrer valide regnskabsoplysninger og sikker drift for forvaltningerne efter overgangen til Kvantum.</p> <p>Det henstilles endvidere, at KS hurtigst muligt får afsluttet den organisatoriske implementering af Kvantum i KS og får tilpasset arbejdstilrettelæggelsen, således at denne bedst muligt understøtter SAP-standard.</p> <p>Alle væsentlige driftsprocesser skal identificeres og forretningsgangene designes og implementeres, herunder skal de interne kontroller udføres som en del af de daglige rutiner.</p> <p>Endeligt bør det sikres, at forvaltningerne modtager den nødvendige ledelsesinformation på økonomiområdet.</p> <p>Kvalitetsstandard, der gælder for udarbejdelse af forretningsgange i Københavns Kommune inkl. risikovurdering og kompenserende kontroller, skal anvendes på alle væsentlige processer, og de endelige forretningsgange skal godkendes i de rigtige fora.</p> <p><b>Opfølgning 2018:</b> KS har meddelt os, at der arbejdes videre med at lukke bemærkningen i overensstemmelse med handleplanen.</p>		<p>Bemærkningen fra 2017 videreføres i overensstemmelse med Økonomiforvaltningens handleplan. Intern Revision følger op på det gennemførte arbejde i forbindelse med revisionen i efteråret 2019.</p>	<p>2017</p> <p>2018</p>

### 3.1.7.2 Indkøb rammeordre - revisionsbemærkning nr. 7.2

Organisationsområde		ØKF, TMF, SUF, SOF, KFF og BUF	Revisionsområde / emne	Kvantum
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Indkøb - rammeordre	<p>Vi har ved vores gennemgang af indkøbsprocessen i Kvantum konstateret, at 2 ud af 3 metoder til anvendelse af indkøb via rammeordre er i strid med principperne om, at godkendelse på ordreafgivelsestidspunktet skal efterfølges af varemodtagelse.</p> <p>Manglende overholdelse af kommunens regler medfører en risiko for, at der ikke attesteres for, at varen er modtaget i rette mængde, kvalitet og pris, inden der sker betaling af fakturaer.</p> <p><b>Opfølgning maj 2019:</b> SAP KPC har oplyst, at det fra 1. januar 2019 kun er muligt at anvende rammeordretype 1, som er i overensstemmelse med kommunens regelsæt.</p> <p>De berørte forvaltninger har efterfølgende gennemgået de indkøb, der var blevet gennemført med autogodkendelse.</p>		<p>Vi vil følge op herpå i 2019.</p> <p>Bemærkningen anses hermed for lukket.</p>	2018

### 3.1.7.3 Administration af autorisationer - revisionsbemærkning nr. 7.3

Organisationsområde		ØKF - KS	Revisionsområde / emne	Kvantum
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Administration af autorisationer	<p>Den gennemførte analyse af autorisationer har inden for området SAP Basis har afdækket tildeling af kritiske roller og/eller tildeling af kritiske roller til mange brugere.</p> <p>Inden for Ordre-til-Indkøb er der identificeret tildeling af jobfunktions- og funktionsroller, der enkeltvis eller i kombination indeholder konflikter med hensyn til funktionsadskillelse.</p> <p>Gennemgangen er foretaget med udgangspunkt i "Best Practice", hvad angår funktionsadskillelse mellem forretningsbrugere, SAP Basis/Drift, og forretningskonsulenter/udviklere pr. oktober 2018.</p> <p>Bemærkningen adresserer samme forhold som bemærkning 6.3 Autorisationer fra 2017 og erstatter således denne.</p>		<p>Det henstilles, at alle roller med kritiske og særlige adgange kun tildeles et meget begrænset antal af medarbejdere, og at disse er korrekt uddannet i brugen heraf.</p> <p>Det skal i den forbindelse anbefales, at ledelsen revurderer beslutningen om tildeling af særlige rettigheder (alene godkender). Det er vores vurdering, at der ikke er argumenter, der kan understøtte behovet for alene godkender, og at hovedreglen med funktionsadskillelse (2 godkendere) bør implementeres fuldt ud.</p> <p>Endvidere henstilles, at det i alle tilfælde tilstræbes ikke at designe jobfunktionsroller (Compositroller) med indbyggede funktionsadskillelseskonflikter, ligesom der ikke bør ske tildeling af, funktions- og enkeltroller med funktionsadskillelseskonflikter.</p> <p>Endelig henstilles, at det dokumenteres, at der er designet og implementeret passende kontrol med deres brug af disse rettigheder, som reducerer risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl, mangler, uregelmæssigheder eller besvigelser kan opstå og forbliver uopdagede.</p>	2017 2018

### 3.1.7.4 Særlige rettigheder - revisionsbemærkning nr. 7.4

Organisationsområde		ØKF - KS	Revisionsområde / emne	Kvantum
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Særlige rettigheder	<p>Kontrollen rettet mod transaktioner, der er foretaget af medarbejdere med de særlige rettigheder, som giver adgang til direkte bogføring af fakturaer og udbetalinger uden om godkendelsesworkflowet, er ikke effektivt udført i 2018.</p> <p>På tidspunktet for revisionens afslutning var kontrollen endnu ikke udført i overensstemmelse med kommunens regler.</p> <p><b>Opfølgning maj 2019:</b> KS har på baggrund af revisionsbemærkningen udarbejdet handlingsplan for kontrol af alle transaktioner foretaget via rettigheden alene godkender.</p> <p>a. Datagrundlag etableres – gennemført</p> <p>b. Bilag gennemgås – deadline 30.06.2019</p> <p>c. Kontrollen dokumenteres i E-doc – deadline 30.06.2019 Fremadrettet indgår kontrol af personer med særlige rettigheder i den månedlige opfølgning på interne kontroller.</p>	<p>Det skal henstilles, at kontrollen med transaktioner foretaget af samtlige personer med særlige rettigheder i 2018 og 2019 udføres effektivt og løbende som en del af rutinerne i KS.</p> <p>Når KS har afsluttet kontrollen, anses bemærkningen for afsluttet.</p>		2018

### 3.1.7.5 Stikprøvekontrol og bilagsgennemgang - revisionsbemærkning nr. 7.5

Organisationsområde		Forvaltningerne - KS	Revisionsområde / emne	Bilagskontrol
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Stikprøvekontrol og bilagsgennemgang	<p>Det betragtes som god governance, at ledelsen løbende overvåger, at der er et effektivt internt kontrolmiljø, som sikrer overholdelse af gældende regler og forskrifter og adresserer væsentlige risici.</p> <p>En nøglekontrol i den henseende er den stikprøvevise bilagskontrollen, som udføres af KS.</p> <p>Ved vores gennemgang af konstaterede vi, at det ved kontrollen ikke påses, hvorvidt de autoriserede konteringsregler, til sikring af korrekte registreringer som grundlag for kommunens regnskab, efterleves.</p> <p>Revisionens genudførelse af kontrollen og supplerende stikprøvevise gennemgang af bilag viser i lighed med den af KS udførte kontrol, at der er flere fejl og mangler i bilagshåndteringen i bogføringen, der kan henføres til:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Manglende dokumentation</li> <li>• Ikke-sigende konteringstekst</li> <li>• Forkert momsbehandling</li> </ul> <p>Herudover har vores gennemgang vist konteringsfejl i forhold til de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte autoriserede konteringsregler.</p> <p>Bemærkningen adresserer samme forhold som bemærkning 6.2 Bilagskontrol og 6.5 Bilagsgennemgang fra 2017 og erstatter således disse.</p>		<p>På baggrund af vores genudførelse af den udførte kontrol er det vores vurdering, at kontrollen er effektiv i forhold til det valgte design.</p> <p>Det skal dog henstilles, at designet af stikprøvekontrollen ændres, således at kontrollen også omfatter kontrol af korrekt kontering i overensstemmelse med de autoriserede konteringsregler.</p> <p>Det skal endvidere henstilles, at forvaltningerne sikrer, at Økonomi- og indenrigsministeriets autoriserede konteringsregler efterleves, og at der i forbindelse med registreringen i økonomisystemet vedlægges tilstrækkelig dokumentation, der sikrer, at det efterfølgende kan dokumenteres, at betalingen er foretaget på et validt grundlag.</p> <p>Det anbefales i den forbindelse, at der gennemføres en justering af artskontoplanen og en udarbejdelse af konteringsvejledning hertil.</p>	2017 2018

### 3.1.7.6 B-indkomst - revisionsbemærkning nr. 7.6

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen/ Koncernservice	Revisionsområde / emne	Lønområdet
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
B-indkomst	<p>KS har udarbejdet en opgørelse af kommunens udbetalinger i Kvantum, hvor der er krav om B-indkomst indberetning, og af de afgivne oplysninger fra eIndkomst.</p> <p>Opgørelsen er ikke fuldstændig, ligesom der ikke er foretaget de fornødne afstemninger.</p> <p>Manglende behørig afstemningsdokumentation medfører risiko for, at kommunen ikke har foretaget korrekt indberetning af kommunens afholdte udgifter med B-indkomst til SKAT.</p>		<p>Det skal henstilles, at ledelsen sikrer, at de fornødne afstemninger foretages og difference udredes, således at det kan bekræftes, hvorvidt der er foretaget korrekt indberetning af B-indkomst til SKAT.</p>	2018

### 3.1.8 Kontrol med overholdelse af reglerne om Skatmoms - Revisionsbemærkning nr. 8

Organisationsområde		Koncernservice	Revisionsområde / emne	Skatmoms-området
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Kontrol med overholdelse af reglerne om moms	I 2015 anførte vi følgende: <i>”Det er efter det oplyste forvaltningerne, der har ansvaret for at sikre korrekt opkrævning og korrekt momsfradrag af moms på de momsberende aktiviteter i kommunen.</i>		<p>Opfølgningen på revisionsbemærkningen viser:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• at forretningsgangen for momssandsynliggørelse/-afstemning først er implementeret primo 2019, og</li> <li>• at processen for korrekt hjemtagelse af energiafgifter først forventes afsluttet i 2019.</li> </ul> <p>Revisionsbemærkningen videreføres derfor for 2018, idet pkt. 1 anses for endeligt afsluttet, når SKAT’s kontrolbesøg er afsluttet. Pkt. 2 forventes at kunne afsluttes i forbindelse med afgivelse af beretningen for 2019.</p>	2015
	<i>Vi har, på baggrund af interview med en række af forvaltningerne, konstateret, at der ikke er en compliancefunktion centralt placeret i kommunen eller i de enkelte forvaltninger, der fører tilsyn med, at der sker korrekt behandling af Skatmoms”.</i>			2016
	<b>Opfølgning 2018:</b>			2017
	<i>Momssandsynliggørelse</i> Udarbejdelsen af forretningsgangen for moms er færdiggjort og implementeret primo 2019. En bagudrettet afstemning af SKAT moms for 2018 viste, at årets momsindberetninger ikke havde været fuldstændige, hvorefter den sidste momsindberetning udviste et tilgodehavende fra SKAT på 37,7 mio.kr. Tilbagebetalingen afventer kontrolbesøg fra SKAT, som er planlagt til medio juni 2019.			2018
	<i>Hjemtagelse af energiafgifter</i> KS og forvaltningerne har med assistance fra PwC arbejdet med at etablere et grundlag for hjemtagelse af energiafgifter. Ifølge det oplyste forventes det, at det bagudrettede tilbagebetalingskrav kan fremsendes til SKAT i juni måned 2019, hvorefter der etableres en proces til sikring af den fremadrettede hjemtagelse af energiafgifter.			



## 3.1.9 Kommunens regler for indkøb - Revisionsbemærkning nr. 9

Organisationsområde		Forvaltningerne/CFI	Revisionsområde / emne	Indkøbsområdet
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Kommunens regler for indkøb	<p>I beretningen for 2015 er anført:</p> <p><i>"I lighed med forhold rapporteret ved sidste års revision er der observeret manglende overholdelse af KK's indkøbsaftaler på mindre indkøb/opgaver, herunder digitaliseret understøttelse af indkøb."</i></p> <p><b>Opfølgning 2017:</b> I forbindelse med budgetforhandlingerne 2017 blev der vedtaget et indkøbsprogram med følgende målsætninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% af alle varekøb skal foretages gennem indkøbssystemet i 2020.</li> <li>• Der skal etableres et brugervenligt og elektronisk indkøbs- og bestillingssystem i Kvantum, som automatiserer indkøbsprocessen og sikrer compliance samt reducerer transaktionsomkostningerne.</li> <li>• Indkøbsaftalerne skal være opdaterede og korrekte med konkurrencedygtige priser, og kommunens besluttede krav skal overholdes.</li> <li>• Aftaleindgåelse skal styrkes, således at der er fuldt dækkende aftaler for kommunens samlede indkøb.</li> <li>• I forbindelse med udbud skal der være øget fokus på kvaliteten af de aftaler, der indgås.</li> </ul> <p>KK har i forbindelse med fuld implementering af det nye økonomisystem Kvantum 1. januar 2018 taget et væsentligt skridt hen mod mere effektive indkøb. Det handler om at lette arbejdsgangene for de kommunale medarbejdere, så de kan bruge tiden på kerneopgaverne.</p> <p>I Kvantum er det muligt at følge op på kommunens og forvaltningernes målopfyldelse i forhold til anvendelse af indkøbssystemet.</p>		<p>Vi henstiller derfor, at forvaltningerne og CFI sikrer et ledelsesmæssigt fokus på, at de vedtagne målsætninger realiseres, således at gældende regler for konkurrenceudsættelse overholdes, og at kommunens får realiseret de økonomiske gevinster (sparsommelighed) gennem konkurrenceudsættelse og indkøb via de indgående aftaler gennem indkøbsløsningen i Kvantum.</p> <p>Endvidere kan rapporteringsmuligheden i Kvantum vise, hvilke indkøb der er foretaget på konkurrenceudsatte leverandørkontrakter og i overensstemmelse med kommunens krav.</p>	2014 2015 2016 2017 2018

	<p><b>Opfølgning 2018:</b> Brugen af indkøbsordrer i Kvantum er steget gennem 2018, og for december måned viste opgørelsen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Antal indkøbsordrer/fakturaer foretaget igennem indkøbssystemet i forhold til det samlede antal fakturaer 14,0%</li><li>• Indkøb i beløb igennem indkøbssystemet i forhold til det samlede indkøb 10,9%</li></ul> <p>Udfordringerne i forhold til målsætningerne er senest belyst på ØU-møde den 19. marts 2019, hvor "Status på indkøbsområdet" er taget til efterretning, og hvor "Business case om styrket indkøbsorganisation" er godkendt. Fokus især vil være på, at de oprettede leverandørkontrakter er konkurrenceudsat, at rapporteringsmulighederne forbedres samt at udnytte det opgjorte potentielle besparelspotentiale.</p>		
--	--	--	--

## 3.1.10 Manglende refusionshjemtagelse - Revisionsbemærkning nr. 10

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Løn- og personaleområdet	
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år		
Refusionshjemtagelsen	I 2016 anførte vi følgende: <i>"I lighed med tidligere år finder vi det kritisk, at kommunen stadig ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer, at man opnår den lønrefusion, som kommunen er berettiget til".</i>	Kommunens tab er nedbragt til 9,8 mio.kr. i 2018, hvilket er væsentligt lavere end tidligere år.	2012		
	<b>Opfølgning 2018:</b> KS arbejder efter en handleplan, og de fremadrettede tiltag skal sikre effektive processer og interne kontroller, som dermed sikrer korrekt håndtering af lønrefusion.	Vedrørende oprydning af gamle sager henvises til revisionsbemærkning nr. 3 Revision af balancen omkring manglende udkontering af lønrefusioner tidligere år.	2013		
	Der er igangsat følgende tiltag:	Den kritiske bemærkning lukkes med udgangen af regnskabsåret 2018. Intern Revision vil i 2019 følge op på, at der ved effektiv opfølgning (ledelsesinformation til forvaltningerne) fortsat er fokus på at nedbringe kommunens tab på lønrefusioner yderligere.	2014		
	1. Udarbejdelse, godkendelse og implementering af forretningsgange og arbejdsgangsbeskrivelser.		2015		
	2. Web interface til sagsbehandlerne færdiggøres til brug for regulering af sager og for status på sager.		2016		
	3. Design og implementering af koncept for opgørelse af tab.		2017		
	4. Implementering af opfølgningstiltag.		2018		
	5. Implementering af kontroller.				
	Ovenstående handlingsplan er gennemført.				
	Der udestår følgende, før KS er endelig i mål:				
- Oprydning (backlog) på 2018 sager					
- Ledelsesinformation til forvaltningerne på centralt niveau					
- Nedbringelse af antal manuelle processer på sammenkobling af data (berigelse af kildedata)					
- Undersøgelse af om Nemrefusion kan anvendes i større omfang					
- Afdækning af årsager til KS' andel af tabsprocenten					
- Finish på procesdokumentationen					
Status pr. 3. april 2019 viste et tab på 9,8 mio.kr. for 2018.					

### 3.1.11 Takster TMF – Revisionsbemærkning nr. 11

Organisationsområde		TMF	Revisionsområde / emne	Indtægter
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Takster	<p>Borgerrepræsentation har den 21. juni 2018 pålagt Teknik- og Miljøforvaltningen ”at genberegne alle Teknik- og Miljøforvaltningens takster”.</p> <p>Genstandsfeltet er forvaltningens takster, gebyrer og priser for 2018, som fremgår af takstkataloget for 2019, samt forvaltningens øvrige priser til intern handel og arbejder for fremmed regning (herefter ”takst”).</p> <p>Baseret på ekstern analyserapport kan der på visse områder være udfordringer på takstområdet med hensyn til, om den anvendte beregningsmetode er i overensstemmelse med lovhjemmel og korrekt/behørigt underbygget, herunder at den kan dokumenteres.</p>	<p>Det henstilles, at det sikres, at forvaltningens eksterne og interne takster er lovlige, transparente, korrekt beregnede og på det rigtige grundlag.</p> <p>Det kan ikke udelukkes, at genberegningen kan have indflydelse på forvaltningens samlede indtægtsgrundlag fremover, ligesom risikoen for, at det kan medføre tilbagebetalinger, er til stede.</p>		2018

## 3.1.12 Tilskudsadministration - Revisionsbemærkning nr. 12

Organisationsområde	KFF	Revisionsområde / emne	Tilskudsadministration
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år
Tilskudsadministration	<p>I 2017 anførte vi følgende:</p> <p>Intern Revision (IR) har i forbindelse med en undersøgelse af tilskudsforvaltningen i Kultur- og Fritidsforvaltningen (KFF) udvalgt Copenhagen Lions (CPH Lions) til særlig gennemgang.</p> <p>I al væsentlighed er kommunens regler på tilskudsområdet designet hensigtsmæssigt og betryggende i kontrolmæssig henseende. Dog anbefales det, at revisionsinstruksen vedrørende tilskud ydet efter ”Retningslinjer for støtte til folkeoplysning” tilrettes, således at revisionen foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionssskik, hvilket betyder, at revisor tillige skal påse, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af tilskudsmidler fra Københavns Kommune.</p> <p><b>Opfølgning 2018:</b> Kultur- og Fritidsforvaltningen har siden 2016 arbejdet med at sikre, at tilskudsforvaltningen i hele forvaltningen lever op til Forretningscirkulære for ydelse af tilskud og Kasse- og regnskabsregulativet.</p> <p>Forvaltningen har desuden i forlængelse af Intern Revisions bemærkninger i 2017 nedsat en taskforce for tilskudsforvaltning, der skal sikre, at hele forvaltningen lever op til kravene til tilskudsforvaltning i Københavns Kommune.</p> <p>Taskforcen har:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Iværksat og færdiggjort en lang række tiltag, herunder færdiggjort en tilskudspakke med aftaleskabeloner til alle tilskudsafteletyper, udarbejdet vejledninger og gennemskrevet og opdateret Retningslinjer for støtte til folkeoplysning i Københavns Kommune, så god offentlig revisionssskik sikres.</li> <li>- Afholdt møder, undervisning og workshops i alle forvaltningens enheder, så regler for tilskud implementeres i alle Kultur- og Fritidsforvaltningens aftaler.</li> <li>- Udarbejdet en vejledning for tilsyn og skærpet tilsyn, der lægges til grund for iværksættelse af skærpet tilsyn.</li> <li>- Kortlagt en lang række aftaler, som både vedrører tilskud og indtægter, i hele forvaltningen. Disse aftaler skal opdateres, så de lever op til de nye standarder for såvel Forretningscirkulæret for ydelse af tilskud som Indtægtscirkulæret.</li> </ul>	<p>Kultur- og Fritidsforvaltningen har i 2018 gennemført genopretningsplanen som planlagt. Det har dog vist sig, at en række aftaler tager længere tid at implementere, og derfor afsluttes projektet først i 2019.</p> <p>Inden udgangen af 2019 vil Kultur- og Fritidsforvaltningen forelægge 3 indstillinger vedrørende de konsekvenser, der vil være ved implementering af praksis, der lever op til Forretningscirkulæret for tilskudsforvaltning i meget gamle aftaler, der er indgået på gamle vilkår.</p>	2017 2018

## 3.1.13 Mellemkommunale refusioner - Revisionsbemærkning nr. 13

Organisationsområde		SOF/BIF/BUF/KFF	Revisionsområde / emne	Mellemkommunale refusioner
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Mellemkommunale refusioner	<p>I vores revisionsberetning for 2017 er anført, at:</p> <p><i>”Det henstilles, at der gennemføres en dybdegående og systematisk gennemgang af mellemkommunale opkrævninger og betalinger i kommunen med henblik på at identificere og berigtige manglende opkrævninger samt fejlbetalinger. Det anbefales, at denne gennemgang sker på tværs af forvaltningerne, således at arbejdet sker med det nødvendige tværgående sigte.</i></p> <p><i>Der skal til en tværgående gennemgang anvendes kompetencer inden for den mellemkommunale lovgivning med henblik på vurdering af det mellemkommunale forhold samt kompetencer til databearbejdning og datasammenkørsel.</i></p> <p><i>For at sikre en fremadrettet håndtering af opgaven anbefales det, at der gennemføres en tilpasning og effektivisering af arbejdsprocesserne på området. Et projekt skal ses i et tværgående perspektiv, der med kommunes støtte og organisering taget i betragtning vil være en forudsætning for en hensigtsmæssig og effektiv løsning af opgaven.</i></p> <p><i>Den gennemførte undersøgelse har omfattet en kortlægning af det mellemkommunale område, og erfaringerne herfra vil således kunne danne grundlag for designet af de fremtidige 'to-be' processer, herunder identificering af faldgruber, procesoptimeringsmuligheder og interesser.</i></p> <p><i>Konkret anbefales det, at den fremadrettede håndtering af opgaven tager udgangspunkt i en borgertilgang i stedet for den ydelsestilgang, som pt. præger området. Med dette menes, at der arbejdes med én identificering af borgeren, hvorefter der ses på ydelsen, fremfor at identificere borgeren inden for hver ydelse. Denne tilgang kan med fordel automatiseres via robot-teknologi.</i></p> <p><i>En borgertilgang med automatiseret fælles register over borgere med mellemkommunale forhold samt design af en forretningsgang med klar og entydig ansvarsplacering af, hvem der har ansvaret for at identificere og registrere til- og afgang af mellemkommunale forhold, vil – såfremt forretningsgangen efterleves – sikre et fuldstændigt og gyldigt grundlag, for opkrævning, betaling og/eller registrering i relevante fagsystemer af borgere med mellemkommunale forhold.</i></p>	<p>Opfølgningen på revisionsbemærkningen viser:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• at den bagudrettede korrektion af manglende mellemkommunale refusion endnu ikke er afsluttet, og</li> <li>• at der endnu ikke er udarbejdet en forretningsgang til sikring af et fuldstændigt og gyldigt grundlag, for opkrævning og/eller registrering i relevante fagsystemer, af borgere med mellemkommunale forhold.</li> </ul> <p>Ifølge forvaltningens handlingsplan forventes arbejdet afsluttet ultimo 2019, hvorfor revisionsbemærkningen videreføres.</p>		2017 2018

	<p><i>Fælles for anbefalingerne gælder, at tiltagene bør koordineres med ØKF's Velfærdsanalyseenhed".</i></p> <p><b>Opfølgning 2018:</b> Status på forvaltningens handlingsplan pr. april 2019 er:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• at den gennemførte bagudrettede analyse har genereret 55,1 mio.kr. i yderligere indtægter,</li><li>• at en del af den bagudrettede analyse fortsat udestår, og at vurderingen er, at der er et yderligere indtægtpotentiale på 20-30 mio.kr., og</li><li>• at der til den fremadrettede proces skal udvikles it-understøttede arbejdsgange mv. til sikring af, at der indhentes korrekt refusion på samtlige berettigede sager.</li></ul>		
--	--	--	--

### 3.1.14 Smarte investeringer i kernevelfærden - Revisionsbemærkning nr. 14

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Smarte investeringer
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Smarte investeringer	<p>Intern Revision har foretaget en undersøgelse af forvaltningernes administration af ordningen vedrørende puljer til smarte investeringer i kernevelfærden.</p> <p>Det er Intern Revisions vurdering, at regler og retningslinjer vedrørende smarte investeringer i kernevelfærden er kendte og accepterede, men kun delvist implementeret i praksis i forvaltningerne.</p> <p>Af retningslinjerne fremgår, at ”<i>Forvaltningerne udarbejder investeringsforslag og Økonomiforvaltningen godkender investeringsforslagene med henblik på at sikre at forslagene lever op til de af Økonomiudvalget fastsatte kriterier for udmøntning af puljen</i>”.</p> <p>En gennemgang af 14 business cases fra årene 2016 og 2017 har vist, at der i flere cases er mangler i forhold til forvaltningernes beskrivelse af beregningsforudsætningerne for investeringsbehovet, beregningsforudsætningerne i forhold til potentialet (effektiviseringen) og endelig i forhold til økonomiske opfølgingsmål.</p> <p>Økonomiforvaltningens kontrol, af at de endelige business cases er udarbejdet i overensstemmelse med det gældende regelsæt, har ikke været effektiv. Dette gør det vanskeligt at påse og efterprøve, hvorvidt effektiviseringsgevinsten realiseres, som forudsat.</p> <p>Intern Revisions gennemgang har ligeledes vist, at det i 2 cases ikke fuldt ud kan dokumenteres, at de afholdte udgifter er anvendt til formålet.</p> <p>Intern Revision har givet forvaltningerne mulighed for, uden hensyntagen til eventuelle manglende beskrivelse af beregningsforudsætningerne i business casen, at dokumentere, hvorvidt det økonomiske potentiale er realiseret, som forudsat. Gennemgangen har vist, at forvaltningerne generelt har vanskeligt ved efterfølgende at dokumentere, i hvilken grad det økonomiske potentiale er realiseret eller vil blive realiseret fuldt ud.</p>		<p>I 2 cases kan forvaltningerne ikke dokumentere, at alle afholdte udgifter er anvendt til formålet. Det henstilles, at kommunens bevillingsregler efterleves.</p> <p>I overensstemmelse med god offentlig økonomistyring skal der foretages tæt opfølgning på projekter. Det er derfor afgørende, at der i de enkelte business cases er beskrevet dels forudsætningerne for bevillingerne anvendelse, dels angivet konkrete økonomiske mål (succeskriterier) for realisering af effektiviseringspotentialet samt en baseline, der gør, at det er muligt at følge op på, hvorvidt man reelt opnår de gevinster, der er forudsat ved bevillingen af investeringerne.</p> <p>Det henstilles, at både forvaltningerne og ØKF fremover sikrer, at beregningsforudsætninger og økonomiske opfølgingsmål er tilstrækkeligt beskrevet, således at der er muligt at påse, hvordan forvaltningerne følger op på gevinstrealiseringen.</p>	2018



### 3.1.15 Cybersecurity og Persondata - Revisionsbemærkning nr. 15

#### 3.1.15.1 Revisionserklæringer- ISAE 3402 - Kvantum – revisionsbemærkning nr. 15.1

Organisationsområde		Koncernservice (KS)	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller og udvalgte områder til forvaltningsrevision
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Revisionserklæringer- ISAE 3402 - Kvantum	<p>Vi har, for så vidt angår de kontroller som varetages af KMD, indhentet en specifik ISAE 3402 revisionserklæring vedrørende generelle it-kontroller relateret til aftalen indgået mellem KMD og Københavns Kommune om drift og vedligeholdelse af Kvantum. Revisionserklæringen dækker perioden 1. februar 2017 til 31. december 2017.</p> <p>Ved gennemgang af revisionserklæringen, har vi noteret, at KMD's revisor har konstateret en række væsentlige kontrolsvagheder relateret til kontrolmålene "9: Adgangsstyring" og "12: Drift- og kommunikationssikkerhed", som har givet anledning til forbehold i revisors konklusion. Følgende kontrolsvagheder er konstateret:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• KMD har ikke en formaliseret procedure for styring af brugeradgang til applikationsniveauet.</li> <li>• Dokumentation, for at adgang til Linux miljøerne er sket på godkendt grundlag, er mangelfuld.</li> <li>• Der er konstateret en fællesbruger med udvidede adgangsrettigheder på dataniveau.</li> <li>• Der er konstateret manglende netværksadskillelse af udvikling-, test- og driftsmiljøerne,</li> <li>• Der er konstateret utilstrækkelig konfiguration af logning på dataniveau og manglende centraliseret opsamling af log på serverniveau.</li> </ul> <p>Endvidere har KMD's revisor konstateret følgende væsentlige observation, som ikke har givet anledning til forbehold i revisors konklusion:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Der er ikke tilstrækkelig sporbarhed mellem godkendte change management dokumentation og de gennemførte ændringer.</li> </ul>	Vi skal henstille til, at de konstaterede kontrolsvagheder lukkes ned snarest, samt at KMD's revisor kan afgive en revisorerklæring uden forbehold på området.		2017 2018

	<p>På baggrund af vores gennemgang af KMD's ISAE 3402 revisionserklæring vedrørende Kvantum er det vores vurdering, at de nævnte kontrolsvaghederne udgør en forøget risiko for, at den ønskede funktionsadskillelse ikke har været opretholdt i Kvantum, samt at automatiske kontroller og funktionalitet ikke har fungeret efter hensigten i revisionsperioden.</p> <p><b>Status 2018</b> Vi har den 27. maj 2019 modtaget tilsvarende revisionserklæring for 2018. I denne har revisor – i lighed med 2017 – konstateret en række væsentlige kontrolsvagheder relateret til adgangsstyring samt drift- og kommunikationssikkerhed. Dette har også i 2018 medført forbehold.</p> <p>Forholdene, der er taget forbehold for i 2017, er således helt eller delvis gældende i hele 2018.</p> <p>Vores bemærkning er således identisk med sidste år. Vi henviser således til omtalen ovenfor.</p>		
--	---	--	--

### 3.1.15.2 Kvantum – Standard profiler med udvidede rettigheder - revisionsbemærkning nr. 15.2

Organisationsområde	Økonomiforvaltningen (ØKF)	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller og udvalgte områder til forvaltningsrevision
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år
<p>Kvantum</p> <p>Standard profiler med udvidede rettigheder</p>	<p><b>SAP_ALL</b> Vi har konstateret, at 4 personlige brugere er tildelt SAP_ALL rettigheder i KP5.</p> <p>Derudover har vi konstateret, at den personlige profil Z8QGB er tildelt SAP_ALL rettigheder på KPA.</p> <p>Yderligere har vi konstateret, at en række dialogbrugere er tildelt SAP_ALL rettigheder på KP0, KP5, KP6 samt KPA.</p> <p>Vi har endvidere konstateret, at et antal kommunikationsbrugere med SAP_ALL rettigheder er konfigureret med typen Dialog.</p> <p><b>SAP* og DDIC</b> Vi har konstateret, at SAP standardbrugerne SAP* og DDIC ikke er blevet låst eller udløbet.</p>	<p>Vi henstiller, at SAP_ALL fjernes fra alle brugere, undtagen dedikerede nødbruget-ID'er.</p> <p>Vi henstiller, at kommunikationsbrugere ændres til typen Kommunikation eller System.</p> <p>Vi henstiller, at SAP* og DDIC låses for at reducere risikoen for misbrug.</p>	<p>2018</p>

### 3.1.15.3 Kvantum Change management - Test - revisionsbemærkning nr. 15.3

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen (ØKF)	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller og udvalgte områder til forvaltningsrevision
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Kvantum Change management - Test	<p>Vi har for Kvantum konstateret, at der ikke er stillet formelle krav til den gennemførte tests omfang, kvalitet og dokumentation.</p> <p>Yderligere har vi i forbindelse med vores stikprøvegennemgang af gennemførte ændringer konstateret, at der ikke i alle tilfælde foreligger dokumentation for gennemført test og testgodkendelse.</p>	Vi henstiller, at der i forbindelse med alle ændringer til idriftsættelse sker dokumentation af den gennemførte tests omfang og kvalitet.		2018

### 3.1.15.4 Styring af brugerrettigheder og systemadgange - revisionsbemærkning nr. 15.4

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen (ØKF)	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller og udvalgte områder til forvaltningsrevision
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Styring af brugerrettigheder og systemadgange	<p><b>Periodisk revurdering (KMD Opus, KMD Aktiv, Kvantum og E-doc)</b> Vi har fået oplyst, at der ikke foretages en periodisk gennemgang af brugere og tildelte rettigheder i KMD Opus, KMD Aktiv og E-doc, ligesom der ikke foretages en vurdering af funktionsadskillelsen i systemerne.</p> <p>Vedr. Kvantum har vi konstateret, at den periodiske revurdering alene er foretaget for brugere tilknyttet SAP Kompetencecentret og ikke for samtlige forvaltninger.</p> <p><b>Fratrædelser (KMD Opus, KMD Aktiv, Kvantum)</b> Vi har fået oplyst, at den centrale brugeradministration ikke i alle tilfælde får besked om brugerfratrædelser eller rokader, hvor medarbejdere skal nedlægges i systemerne.</p> <p>Derudover har vi i forbindelse med vores stikprøvegennemgang af fratrådte brugere konstateret, at en række fratrådte brugere fortsat er aktive i KMD Opus, KMD Aktiv og KMD Kvantum.</p> <p><b>Oprettelser (KMD Aktiv)</b> Vi har i forbindelse med vores stikprøvegennemgang af brugeroprettelser i KMD Aktiv konstateret, at der ikke i alle tilfælde foreligger en oprettelsesansøgning/godkendelse. Det har således ikke været muligt at modtage dokumentation for 4/25 stikprøver til KMD Aktiv.</p>	<p>Vi henstiller, at der foretages en formel vurdering af funktions-adskillelsen i KMD Opus, KMD Aktiv, Kvantum og E-doc således, at der på baggrund af en konkret risikovurdering udarbejdes en oversigt over roller/adgangsrettigheder, der - ud fra ønsket om opretholdelse af en organisatorisk funktionsadskillelse - ikke bør tildeles til samme brugere.</p> <p>Yderligere henstiller vi, at der periodisk foretages en dokumenteret revurdering af tildelte rettigheder til brugere i KMD Opus, KMD Aktiv, Kvantum og E-doc.</p> <p>Vi henstiller, at der i forbindelse med brugeres fratrædelser - såvel medarbejdernes egne opsigelser som afskedigelser - gennemføres en konkret risikovurdering af, hvorledes brugerens rettigheder til systemer, data og netværk skal håndteres, og at rettighederne fratages brugeren på baggrund heraf.</p> <p>Vi henstiller, at brugeradministrationsproceduren følges, således at tildeling af rettigheder til brugere sker på baggrund af formelle og dokumenterede autorisationer.</p>		2018

### 3.2 Revisionsbemærkninger vedrørende områder, der er omfattet af statsrefusion

Vi afgiver særskilt revisionsberetning for 2018 vedrørende sociale- og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion. Vores revision har givet anledning til 3 bemærkninger. Disse vedrører:

- Min Plan
- Ledighedsydelse
- System- og statusafstemninger

Der henvises i øvrigt til den udarbejdede beretning med tilhørende bilag, hvor der nærmere er redegjort for de nævnte revisionsbemærkninger samt vores øvrige kommentarer.

### 3.3 Oversigt over revisionsbemærkninger fra 2017 og tidligere, der er afsluttet

Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet		Status
Nr. 4.1	Lønadministration, sagsgennemgang – Revisionsbemærkning nr. 4.1	Lukket
Nr. 8	Byggesagsområdet – Revisionsbemærkning nr. 8	Lukket
Nr. 11.1	Cybersecurity – Risikovurdering - revisionsbemærkning nr. 11.1	Lukket
Nr. 13	Ubalance i kommunens interne handel - revisionsbemærkning nr. 13	Lukket
Nr. 14	Merudgifter til børn i henhold til servicelovens §41 - revisionsbemærkning nr. 14	Lukket
Nr. 15	Merudgifter til voksne i henhold til servicelovens §100 - revisionsbemærkning nr. 15	Lukket
Nr. 16	Statsrefusion af Særligt Dyre enkeltsager i henhold til servicelovens §§ 176 og 176a - revisionsbemærkning nr. 16	Lukket
Nr. 17	Statsrefusion vedrørende sociale ydelser - revisionsbemærkning nr. 17	Lukket
Nr. 19	Jobafklaringsforløb - revisionsbemærkning nr. 19	Lukket
Nr. 20	Revalidering - revisionsbemærkning nr. 20	Lukket
Nr. 21	Kontantydelse – revisionsbemærkning nr. 21	Lukket

## 4. Revision af årsregnskabet

Vi har i det efterfølgende afsnit nærmere beskrevet udvalgte områder af den revision, vi har foretaget af kommunens regnskab. Der er alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen af disse områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandlinger, vi har foretaget under de enkelte områder.

### 4.1 Grundlag for revisionen

Revisionen er gennemført i henhold til revisionsregulativet for Københavns Kommune, internationale revisionsstandarder og standarder for offentlig revision (SOR). Med virkning fra regnskabsåret 2017 skal forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision gennemføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR).

Sammenhængen mellem den finansielle revision, juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision kan illustreres således:



## 4.2 Revisionsstrategi

Med udgangspunkt i styrelseslovens bestemmelser og revisionsregulativet har vi foretaget en vurdering af revisionsopgavens indhold og omfang. Under hensyntagen til kommunens størrelse og kompleksitet er revisionen baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Det forventes herved, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

Vi har gennemgået kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringsystemer.

Vi har ved tilrettelæggelsen af revisionen lagt særlig vægt på kommunens regnskabs- og økonomistyringssystemer. Disse områder omfatter især:

- Kommunens generelle it-anvendelse, herunder de grundlæggende krav til transaktions- og revisionsspor
- Kommunens grundlæggende regnskabsrutiner og tilknyttede forretningsgange, herunder afstemningsrutiner
- Kommunens væsentligste økonomiske transaktionskæder, herunder:
  - Lønområdet
  - Indkøb (disponering af omkostninger og anvendelse af betalingssystemer)
  - Overførsler til personer omfattet af statsrefusion
- Kommunens økonomistyring og budgetopfølgning

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet, de dele af kommunens regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor vi vurderer, at risikoen for væsentlige fejl er størst.

Revisionen gennemføres dels ved en system-/kontrolbaseret revisionsstrategi kombineret med substansbaseret revision, hvor dette er relevant.

Vi har undersøgt, om kommunens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene i gældende regler fra ministeriet. Den talmæssige korrekthed og sammenhængen mellem regnskabet og de enkelte poster er kontrolleret ved brug af det foreliggende regnskabsmateriale.

Ved revisionen efterprøves, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabs rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet. I henhold til revisionsstrategien gennemgår vi alle væsentlige områder samt andre udvalgte områder.

Vi skal for god ordens skyld oplyse, at fejl i årsregnskabet, der er en følge af besvigelser og uregelmæssigheder, ikke nødvendigvis vil blive opdaget under revisionen, da fejl af denne karakter sædvanligvis tilsløres eller holdes skjult.

Endelig er det i forbindelse med regnskabsafslutningen stikprøvevis påset, om mellemværender med eksterne institutioner, forsyningsvirksomheder mv., som kommunen fører regnskab for, er korrekt opgjort.

### **4.3 Intern Revision**

Revisionen af årsregnskabet varetages af Deloitte med bistand fra Intern Revision. Det er Deloitte, som har det fulde ansvar for udførelsen af revisionen, og vi udfører review af det arbejde, som Intern Revision udfører. I forbindelse med vores planlægning har vi blandt andet vurderet Intern Revisions ressourcer, kompetence og uafhængighed i forhold til udførelse af revisionsopgaven. Vi har vurderet, at kvaliteten af Intern Revisions arbejder er på et sådant niveau, at vi kan basere vores overordnede konklusion på de af Intern Revision udtrykte delkonklusioner for de områder, som Intern Revision har revideret. Det er for 2018 aftalt med Intern Revision, at de væsentligst bistår os med revisionen af løn, omkostninger, balancen og forvaltningsrevision.

### **4.4 Drøftelser med ledelsen om besvigelser**

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser (tilsigtede fejl).

Ledelsen i alle forvaltninger har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at kommunen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser. Ledelsen har oplyst, at der i enkelte mindre sager er konstateret mistanke om misbrug af kommunens midler, samt at kommunen har fulgt op herpå.

Herudover har ledelsen ikke kendskab til besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

#### **4.5 Ledelsestilsyn**

Økonomiudvalget har tidligere besluttet, at anmode revisionen om i forbindelse med årsregnskabet proaktivt at rapportere til Økonomiudvalget om, hvorvidt det ledelsestilsyn, som foretages i forvaltningerne, er betryggende.

Omfanget af revisionen fastlægges ud fra en samlet vurdering af væsentlighed og risikoen for væsentlige fejl.

Intern Revision har gennemført en undersøgelse med det formål at foretage en overordnet vurdering af kommunes design og implementering af styringsregler og forvaltningernes ledelsestilsyn.

Intern Revision har foretaget en opfølgning på forvaltningernes godkendte handleplaner for 2018 og en vurdering af forvaltningernes handleplaner for 2019. Formålet er at foretage en overordnet vurdering af kommunes design og implementering af styringsregler og forvaltningernes ledelsestilsyn.

Revisionen har givet anledning til følgende:

##### **Design af Københavns Kommunes styringsregler (Økonomiforvaltningen)**

I vores statusrapportering for 2017 anførte vi, at der udestod udarbejdelse af en informationssikkerhedspolitik og et informationssikkerhedsregulativ, der beskriver kommunens overordnede styringsregler for it-beskyttelse/-sikkerhed og databeskyttelse.

Endvidere udestod med hjemmel i informationssikkerhedsregulativet og i overensstemmelse med kommunes regelhierarki at udarbejde og implementere Forretningscirkulærer for informationssikkerhedsrisici, adgangsstyring og kontrol samt sikkerhedshændelser. Endelig skulle udarbejdes en bølgeplan for Forretningscirkulære og forretningsgange for it-drift, vedligehold og udfasning (it-livscyklusområdet).



## **Konklusion**

De planlagte styringsregler og en bølgeplan for det resterende område (it-livscyklus) er udarbejdet. Dette regelsæt er planlagt udarbejdet i 2019. Det er vores vurdering, at Økonomiforvaltningens arbejde med kommunens styringsregler på it-området er forløbet godt og planmæssigt.

## **Forvaltningernes implementering af ledelsestilsyn**

Det er vores vurdering, at forvaltningerne generelt har en positiv tilgang til arbejdet med implementering af et risikobaseret ledelsestilsyn. Forvaltningernes håndtering af risikoområder ved dokumentation af forretningsgange samt design og implementering af interne kontroller og ledelsesinformation vil dog fortsat være aktuelt i en periode fremover. Vores opfølgning af områder, der har været fokus på i forvaltningernes handleplaner for 2018, har vist, at forvaltningerne i al væsentlighed har gennemført de planlagte aktiviteter. For Økonomiforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen udestår dog fortsat håndtering af væsentlige risikoområder. Børne- og Ungdomsforvaltningen har endvidere endnu ikke implementeret beskrivelsen af delegation. Ved vores vurdering af forvaltningernes planer for 2019 har vi lagt vægt på, at eventuelle nye risici og håndtering af overførte risikoområder indgår i planen. Vi har endvidere henledt forvaltningernes opmærksomhed på, at indikatorer f.eks. revisionsbemærkninger kan medvirke til risikostyringen og bidrage til at undgå ”ubehagelige overraskelser”. Eventuelle gamle og nye revisionsbemærkninger i Revisionsberetningen for 2018 bør således prioriteres og håndteres i 2019.

## **5. Redegørelse for den udførte finansielle og juridisk-kritiske revision**

Ved vores rapportering i denne beretning er der alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen for de enkelte områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandlinger, vi har foretaget under de enkelte områder.

For de områder, som har givet anledning til bemærkninger, er disse anført ovenfor. Nedenfor er kortfattet omtalt revisionen på de områder, som ikke har givet anledning til revisionsbemærkninger.

### **5.1 Årsregnskabet opbygning og indhold**

Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringssystemer.

## **5.2 Udligning, tilskud og skatter**

Tilskud, udligning og skatter er stikprøvevis sammenholdt med de fra SKAT modtagne opgørelser.

## **5.3 Lønområdet**

Revisionen har omfattet:

### ***1. Revision af de interne forretningsgange og kontroller***

Revisionen har omfattet vurdering og test af de tilrettelagte kontroller på lønområdet.

### ***2. Sagsbehandling samt lønudbetaling***

Fra lønsystemet er udvalgt et antal lønsager for tjenestemænd, funktionærer, tjenestemandspensioner og timelønnede inden for kommunens forskellige forvaltningsområder. For de udvalgte personer er der detaljeret gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med lønkontorets sagsakter og det fra KL modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

### ***3. Kontrol og revision af de generelle sikkerhedsprocedurer***

Ifølge aftale har vi foretaget gennemgang af særligt udvalgte personer til sikring af korrekt aflønning til denne personkreds.

## **5.4 Omkostningsdisponering og udbetalinger**

Revisionen har omfattet en vurdering af de tilrettelagte kontroller vedrørende omkostningsdisponering og anvendelse af betalingssystemer.

Vi har foretaget test af kommunens interne kontrol vedrørende attestation og anvisning, og har herudover, via udtræk fra databasen, foretaget en analyse af de rettigheder, der er tildelt de enkelte medarbejdere.

Pengeoverførsler gennem udbetalingsystemer indebærer en iboende risiko for besvigelser, idet medarbejdere med adgang til systemet kan oprette og ændre pengestrømme med personlig vinding for øje.

Til imødegåelse heraf etableres der et betryggende kontrolmiljø, som sikrer kontrol af oprettelse/ændring af betalings- og/eller ydelsesmodtager (legalitetskontrol).

Ledelsen har ansvaret for tilrettelæggelsen af hensigtsmæssige og betryggende legalitetskontroller.

### **Elektroniske betalingssystemer**

Vi har foretaget revision af de elektroniske betalingssystemer. Vi har i denne forbindelse blandt andet kontrolleret, at der er funktionsadskillelse ved udbetaling fra kommunens hovedkonti.

Det skal oplyses, at på en lang række af kommunens institutioner er medarbejderne tildelt firmadankort og har enefuldmagt til at disponere på institutionens bankkonti. Manglende funktionsadskillelse på likvidområdet øger risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl begås. På disse konti indestår som regel alene mindre beløb, således at eventuelle fejl vedrørende disse konti ikke kan medføre en væsentlig fejl i kommunens regnskab som helhed.

### **5.5 Sociale udbetalingssystemer**

Erklæring fra KMD's revisorer vedrørende udbetalinger gennem de sociale udbetalingssystemer er redegjort i vores beretning vedrørende udgifter, der er omfattet af statsrefusion, hvoraf det fremgår:

*"Kommunen skal sikre, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner..."*.

For den del af de generelle it-kontroller, som udføres af KMD, har vi i april 2019 modtaget erklæringer vedrørende KMD for de fælles kommunale systemer samt håndtering af personoplysninger. Erklæring vedrørende KMD Opus applikationerne foreligger ikke for 2018, hvilket begrundes af KMD med, at der ikke er sket væsentlige ændringer i applikationerne.

Det er imidlertid et krav på det sociale område, jf. bekendtgørelse om statsrefusion § 26. Forholdet vil derfor blive omtalt i den sociale beretning.

### **5.6 Sociale områder med statsrefusion**

Vores revision af de sociale områder har blandt andet omfattet en gennemgang af sagsbehandlingen og refusionsanmeldelserne og er udført i overensstemmelse med ressortministeriets retningslinjer, jf. særskilt beretning herom.

### **5.7 Øvrige revisionsområder**

Kommunens øvrige udgifter og indtægter er sammenholdt med årets budget og forudgående års regnskabstal, og større afgivelser er stikprøvevis undersøgt. Indtægterne er herudover analyseret og indgår i rotationsplan, hvor vi stikprøvevis har foretaget test af forretningsgange, interne kontroller og bilag.

## 5.8 Omkostningsbaseret regnskab

I overensstemmelse med reglerne udarbejder kommunen ikke et omkostningsbaseret driftsregnskab, men den udvidede balance, hvor målingen af aktiver og passiver er baseret på omkostningsbaserede principper, sker fortsat, idet til- og afgang sker direkte på kommunens egenkapital.

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer (anlægskartotek mv.) Vi har herudover foretaget test af kommunens kontrol af, at:

- alle væsentlige anlægsaktiver, gældsposter og forpligtelser er medtaget
- alle aktiver og passiver tilhører kommunen og kan henføres til allerede gennemførte transaktioner
- alle beregninger og registreringer foretages i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis
- alle væsentlige regnskabsmæssige skøn er beskrevet og dokumenteret i fornødent omfang

## 5.9 Finans- og regnskabssystemet samt finansiel status

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer, herunder afstemning af fejlkonti. Vi har herudover foretaget test af kommunens kvalitetssikrede balancekonti, herunder fuldstændigheden af, at alle konti er afstemt. Vi har endelig foretaget test af kommunens afstemning af finanssystemet til årsregnskabet inkl. oversigter, samt at årsregnskabet overholder lovgivningens regler.

## 5.10 Økonomistyring og bevillingssystemet

Vi har foretaget gennemgang og test af, hvorvidt de udmeldte regler for budgetopfølgning er overholdt, herunder at der er indhentet behørig tillægsbevillinger, og der i forbindelse med regnskabsafslutningen er afgivet tilstrækkelige regnskabsforklaringer, hvor der er konstateret væsentlige afvigelser i forhold til budgettet.

## 5.11 Låneoptagelse

Vi har stikprøvevis påset, at lånebekendtgørelsens regler er overholdt.

## 5.12 Gennemgang af generelle it-kontroller

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring kommunens væsentlige it-platforme med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Københavns Kommune har vi revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Formålet har været at vurdere, om ovennævnte generelle it-kontroller er udformet og implementeret på en hensigtsmæssig måde.

Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Københavns Kommune, har vi ikke identificeret væsentlige svagheder ud over de i beretningen omtalte forhold.

### **5.13 Balanceposter**

Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af vejledninger og andre styringssystemer vedrørende balancens poster.

Revisionen har omfattet en gennemgang af design og implementering af de vedtagne forretningsgange og interne kontroller samt test af effektiviteten af disse.

Jævnfør de gældende regler, skal enhver afstemning specificeres i de obligatoriske afstemningsskabeloner, ligesom alle afstemningsansvarlige skal registrere status på deres afstemninger i afstemningsrapporteringen i kommunens økonomisystem.

### **5.14 Obligatoriske oversigter til regnskabet**

Vi har gennemgået de obligatoriske oversigter til regnskabet. Gennemgangen har ikke givet anledning til særlige kommentarer.

### 5.14.1 Tidsmæssig placering af revisionen

Revisionen gennemføres dels i løbet af året og dels i forbindelse med regnskabsafslutningen og har for revisionen af årsregnskabet 2018 været planlagt således:

	Måned
Indledende revisionsplanlægning	Dec. 2017
Detaljeret revisionsplanlægning	Aug.
Løbende revision (forretningsgange m.m.)	Okt./nov.
Afrapportering løbende revision	Nov./mar.
Statusrevision	April/maj
Årsregnskab gennemgået	Maj
Afrapportering revision (statusnotat), samt deltagelse i direktionsmøder samt møde i revisionsudvalget, hvor statusnotat er gennemgået	Maj/juni
Revisionsberetninger endelige	1. juni
Deltagelse i ØU-møde, hvor årsregnskab/revisionsberetning behandles	Sept.

### 5.14.2 Væsentlighedsniveau

Vi har fastlagt væsentlighedsniveauet ud fra en faglig vurdering og de finansielle nøgletal. Væsentlighedsniveauet er på denne baggrund fastsat til ca. 2/3% af kommunens budgetterede balancesum iht. hovedoversigt for 2018 eller 330 mio.kr.

Væsentlighedsniveauet er identisk med sidste år.

Vi rapporterer alle identificerede fejl over 25 mio.kr. Der henvises til afsnit 7.2, hvor ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet er oplistet.

## 6. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Den juridisk-kritiske revision og den lovpligtige forvaltningsrevision er udført som en integreret del af den løbende finansielle revision.

Med virkning fra regnskabsåret 2017 skal forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision gennemføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR).

Standarderne har til formål at sikre en ensartet revision på det offentlige område på tværs af forskellige offentlige institutioner og indeholder derfor et antal pligtige emner, der skal gennemgås som led i dels SOR 7 forvaltningsrevisionen (5 emner), dels SOR 6 den juridisk-kritiske revision (6 emner), i det omfang disse er relevante. Derudover skal det overvejes, hvorvidt der er behov for at udvælge andre områder til revision.

Revisionen af de pligtige emner i henhold til SOR gennemføres efter en rotationsplan.

## 6.1 Juridisk-kritisk revision

Juridisk-kritisk revision er revisionen af, hvorvidt administrationen har overholdt gældende love og regler – primært af administrativ karakter. Revisionen udføres ved, at der det enkelte år udvælges enkelte regelsæt til kontrol med afsæt i en vurdering af væsentlighed og risiko.

I 2018 har revisionen blandt andet omfattet en stikprøvevis vurdering af:

- Overholdelse af Budget- og Regnskabssystemet for kommuner samt af bevillingsregler
- Overholdelse af lånebekendtgørelse (opgørelse af låneramme, låneoptagelse, kassekreditregel m.m.)
- Overholdelse af overenskomster, lokalaftaler og regler ved lønudbetaling, herunder overholdelse af ansættelsesbevisloven
- Overholdelse af skattelovgivning med hensyn til tilbageholdelse, indberetning og afregning af skatter relateret til lønudbetalinger
- Overholdelse af den sociale lovgivning ved sagsbehandling på det sociale område
- Overholdelse af obligatoriske krav ved udarbejdelse og aflæggelse af årsregnskabet

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger eller kommentarer ud over de i beretningen anførte bemærkninger (særlig revisionsbemærkningsnr. 9,11 og 12) samt særlige undersøgelser af dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revisionsmæssig karakter.

Derudover er foretaget specifikke undersøgelser på konkrete områder.

## 6.2 Lovpligtig forvaltningsrevision

Forvaltningsrevisionen har omfattet vores vurdering af, om der er udvist skyldige økonomiske hensyn, og at der er disponeret i overensstemmelse med de overordnede målsætninger således, som de er udtrykt blandt andet i de vedtagne bevillinger og i budgetforudsætningerne.

Vi har især baseret vores konklusion om skyldig økonomisk hensyntagen ved forvaltningen på vores gennemgang af kommunens økonomistyring og interne kontrolsystem. Herudover har vi i forbindelse med den udførte revision foretaget vurdering af de forvaltningsmæssige aspekter af udvalgte enkelttransaktioner.

Konkret er således foretaget:

- Gennemgang og vurdering af kommunens løbende økonomistyring/budgetopfølgning, herunder konkret foretaget gennemgang og vurdering af tilrettelagte ledelsestilsyn i forbindelse hermed.
- Gennemgang og vurdering af kommunens indkøbsregler/indkøbspolitikker. I forbindelse med vores revision af omkostningsdisponeringen har vi stikprøvevist efterprøvet, hvorvidt kommunen har udvist sparsommelighed.

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger eller anbefalinger ud over de i beretningen anførte bemærkninger (særlig revisionsbemærkning nr. 4 og 12) samt særlige undersøgelser af dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revisionsmæssig karakter.

### **6.2.1 Sparsommelighed**

Sparsommelighed omfatter en vurdering af, hvorvidt vare- og tjenesteydelser er erhvervet på en økonomisk hensigtsmæssig måde under hensyn til pris, kvalitet, kvantitet m.m.

Grundlaget for revisionen af sparsommelighed omfatter blandt andet vurdering af forretningsgange, test af kontroller og enkeltransaktioner, gennemgang af sagsdokumentation, mødereferater mv.

### **6.2.2 Produktivitet**

Produktivitet forstås her som sammenhængen mellem aktivitet og ressourceforbrug. Vurdering af produktiviteten kræver en grundig sammenligning i form af en tidsserieanalyse eller en sammenligning af produktiviteten af tilsvarende ydelser inden for eller uden for kommunen.

Vores revision af produktivitet omfatter primært en vurdering af kommunens økonomistyring og budgetopfølgning, herunder hvorvidt kommunen løbende foretager analyser af ressourceforbrug, sammenligninger til andre kommuner, benchmarkanalyser mv.

### **6.2.3 Effektivitet**

Effektivitet forstås her som målopfyldelse/realisering af de definerede effektmål, hvoraf en del af disse er defineret i den lovgivning, som kommunerne agerer efter.



Revisionen omfatter primært en vurdering af, hvorvidt kommunen i de løbende ledelsestilsyn, kvalitets-sikring samt økonomistyring og budgetopfølgning sikrer, at politisk fastsatte mål opnås og bevillinger overholdes, herunder at lovgivningen overholdes.

### **6.3 Dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revision**

Intern Revision har i forlængelse af tidligere år foretaget dyberegående forvaltningsrevision inden for områderne:

- Mellemkommunal refusion
- Tilskudsadministration

For resultat heraf henvises til revisionsbemærkningerne for områderne.

Derudover er foretaget nedenstående konkrete undersøgelser:

#### **6.3.1 Tilskud – konkret undersøgelse**

Intern Revision (IR) har efter anmodning fra Kultur- og Fritidsforvaltningen (KFF) foretaget en særlig undersøgelse af regnskaber fra Stevnsøgade Basketball (Foreningen) for perioden 2016-2018.

Baggrunden for KFF's anmodning er, at forvaltningen konstaterede, at der i forbindelse med regnskabs-aflæggelsen for et projekt, som har modtaget støtte fra Udviklingspuljen for børn og unge, er afgivet forskellige og urigtige oplysninger.

Undersøgelsen har afdækket følgende forhold:

- 1) 427.424 kr. fra en række af Københavns Kommunes projekttilskud til foreningen er ikke anvendt i overensstemmelse med formålet for tildelingen af tilskuddet og dokumentationen for afholdte udgifter på 257.144 kr. er konstruerede falske bilag.
- 2) Foreningen har indberettet for mange medlemmer under 25 år i årene 2016, 2017 og 2018 og har derved modtaget 214.852 kr. for meget i medlemstilskud.
- 3) Flere forhold vedrørende udbetaling af løn og godtgørelser samt indberetning til SKAT er ikke i overensstemmelse med gældende regler.
- 4) Foreningen er voldsomt udfordret på likviditet i forhold til fortsat drift.

#### **6.3.2 Administration af beboermidler – konkret undersøgelse**

Intern Revision (IR) har efter anmodning fra Socialforvaltningen foretaget en særlig undersøgelse af en række forhold på Center Lindegården.

Et af de forhold, IR har gennemgået, er administration af beboermidler på botilbuddet Lindegården for beboere, hvis økonomi administreres helt eller delvist af botilbuddet eller tilknyttet værg for perioden 2017 til og med juni 2018.

Det er vurderingen, at kommunens retningslinjer i al væsentlighed er designet hensigtsmæssigt og betryggende i kontrolmæssig henseende.

Gennemgang har dog vist, at retningslinjerne herunder de interne kontroller ikke fuldt ud er implementeret i organisationen. Et væsentligt element i det samlede kontrolmiljø er den månedlige kontrol, som i flere tilfælde ikke er dokumenteret med underskrift og dato. Mængden af fejl, som IR har konstateret i de enkelte beboerregnskaber, indikerer, at kontrollen og det efterfølgende udførte ledelsestilsyn hermed ikke er effektivt. En effektiv implementering betyder, at retningslinjerne skal være kendte, accepterede og efterlevet i praksis.

Den manglende implementering af retningslinjerne har medført, at IR har gennemgået beboerregnskaber for alle 20 beboere på botilbuddet Lindegården, som helt eller delvist får hjælp til at administrere deres økonomi. Ved gennemgangen er konstateret en række fejl og mangler, som samlet set viser, at administrationen af beboermidler har været mangelfuld.

De konstaterede fejl og mangler betyder, at kommunen ikke på nuværende tidspunkt fuldt ud kan dokumentere, at midlerne anvendes til beboerne selv. Endvidere skal reglerne ikke alene hindre misbrug af beboermidler, men også beskytte medarbejderen mod eventuelle beskyldninger om misbrug.

Det henstilles derfor, at forvaltningen snarest muligt får gennemgået og afstemt bank og kontantbeholdninger for alle beboerne i overensstemmelse med forvaltningens retningslinjer, ligesom der bør føres et centralt tilsyn med, at ledelsestilsynet på institutionen udføres fremover.

#### **6.4.5 Revision af kommunale museer.**

Ifølge vores revision af kommunale museer er følgende foretaget:

##### Thorvaldsens Museum

- Beholdningseftersyn er udført den 18.12.2018. Ingen bemærkninger
- Samlingsrevision er udført den 18.12.2018. Ingen bemærkninger

##### Københavns Museum

- Beholdningseftersyn er ikke foretaget, da museet stadig er under renovering og derfor ikke har en likvid beholdning
- Samlingsrevision er udført den 04.12.2018. I forbindelse hermed skal bemærkes, at en enkelt genstand ikke fremgik af lagerlisten. Vi har fået oplyst, at genstanden vil blive efterregistreret.

## 7. Øvrige oplysninger

### 7.1 Ledelsens regnskabserklæring

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har direktionen afgivet regnskabserklæring over for os for regnskabsåret.

### 7.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet. Denne oplysning skal gives for at sikre, at Borgerrepræsentationen er orienteret herom.

De fejl, der findes efter afslutningen af regnskabet, og som ikke er væsentlige, rettes som hovedregel ikke i regnskabet for det afsluttede år, og det er derfor naturligt, at der vil være enkelte ikke-korrigerede forhold i det endelige årsregnskab.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er der konstateret følgende forhold, der ikke er indarbejdet i årsregnskabet:

	<b>Udgifts- baseret regnskab mio.kr.</b>	<b>Aktiver mio.kr.</b>	<b>Gæld mio.kr.</b>	<b>Egen- kapital mio.kr.</b>
Afstemning af balancen (rev.bem. 3 og 4)	111	-16	-33	49
<b>Ikke-korrigerede fejl</b>	<b>111</b>	<b>-16</b>	<b>-33</b>	<b>49</b>
Før reguleringer pr. 31.12.2018	-1.437	50.261	-44.770	-5.491
<b>Efter reguleringer pr. 31.12.2018</b>	<b>-1.326</b>	<b>50.245</b>	<b>-44.803</b>	<b>-5.442</b>

ØKF's direktion har over for os bekræftet, at effekten af foranstående ikke-korrigerede forhold enkeltvis og sammenlagt efter direktionens opfattelse er uvæsentlig for årsregnskabet som helhed.

Under hensyntagen til omfang og art af de konstaterede forhold, kan vi tilslutte os denne vurdering.

### **7.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik**

Til brug for vores revision har vi gennemgået Borgerrepræsentationens og de stående udvalgs beslutningsprotokoller. Vi har endvidere undersøgt, om kommunen på alle væsentlige områder overholder god bogføringsskik, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner.

### **7.4 Andre opgaver**

Siden afgivelse af vores revisionsberetning for 2017 vedrørende årsregnskabet har vi udført følgende rådgivningsopgaver for kommunen:

- OPP projekt
- BI Support Center for Byggeri (CBY) Excel mv.
- Center for Parkering, analyser og estimering
- BI Support (Tværgående)
- Vurdering af momspligt
- Sanering af SE-numre
- Styrket økonomistyring
- Budgetanalyse af særligt dyre områder
- Indkøbsanalyse på tværs af forvaltninger CFI
- Analyse af bydækkende enheder
- KIT Operating model på it-sikkerhedsområdet
- KIT IT Governance & Risk
- Chatbotteknologi i Borgerservice
- Cost reduction
- LIS og understøttelse af kapaciteter
- Third Party Assurance
- Application Integrity
- Organiseringsmodel for udbudsvar
- Udsatte unge
- Optimering af processer befordring
- Citizen Engagment through crow
- Vagtplanlægning BCV
- Digitaliseringsstrategi

Revisorloven stiller skærpede krav til revisors uafhængighed, når der afgives erklæringer for kommuner, idet disse vurderes at have en særlig offentlig interesse. Inden vi accepterer rådgivnings- og assistanceopgaver, har vi i hvert enkelt tilfælde vurderet, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed.

Siden afgivelse af vores revisionsberetning for 2017 har vi udarbejdet specifikke revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv., jf. bilag 1.

## **8. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling**

I bilag 2 til vores beretning i 2017 har vi beskrevet revisionens formål, udførelse og omfang, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor. Vi henviser hertil og kan supplerende oplyse, at beskrivelsen vil blive genoptrykt i revisionsberetningen for det regnskabsår, hvor der er valg til Borgerrepræsentationen.

## 9. Afslutning

### 9.1 Erklæring

Ifølge revisorloven er København Kommune klassificeret som en virksomhed af særlig offentlig interesse. Som følge heraf stiller revisorloven skærpede krav til både revisors og revisionsfirmaets uafhængighed, når der afgives erklæringer. Inden vi accepterer øvrige rådgivnings- og assistanceopgaver, vil vi i hvert enkelt tilfælde vurdere, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed. Rådgivnings- og assistanceopgaver i andre situationer end de ovenfor anførte aftales særskilt i hvert enkelt tilfælde.

Vi skal bekræfte, at vi og Deloitte er uafhængige af København Kommune.

Vi skal endvidere bekræfte, at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

København, den 1. juni 2019

#### **Deloitte**

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56



Lars Kronow  
statsautoriseret revisor



Keld Østerdal  
statsautoriseret revisor

## **Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.**

Efter anmodning fra kommunen har vi afgivet erklæring på nedenstående regnskaber, opgørelser, indberetninger mv.:

### **Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, BIF**

- Revisoraccept. Pulje til ansættelse af en Integrations- og beskæftigelsesambassadør for perioden 1. august 2018 til 31. december 2021
- Revisoraccept. Styrket vejledning om social kontrol og æresrelaterede konflikter på Københavnske grundskoler for perioden 1. august 2018 til 31. december 2020
- JobFirst for perioden 1. januar 2016 til 31. december 2017
- Outplacementforløb hos Konsulenthuset Balligsager – Varslingspuljemidler til afskedige medarbejdere hos IA Sprog for perioden 28. maj til 30. september 2018
- Mere Sammenhængende og virksomhedsrettet ressourceforløb for perioden 15. december 2016 til 31. december 2018
- Uddannelsesløft for 2018
- Den regionale uddannelsespulje for 2018
- Pulje til ansættelse af integrations- og beskæftigelsesambassadør for perioden 1. august til 31. december 2018
- Opkvalificering inden for mangelområder for 2018
- Styrket vejledning om social kontrol og æresrelaterede konflikter på Københavnske grundskoler for 2018
- Revisoraccept. Partnerskab mellem Københavns Kommune og Fonden for Socialt ansvar om forebyggelse af social kontrol på Nørrebro for perioden 1. april 2019 til 31. december 2020
- Uddannelsesambassadører for perioden 31. december 2016 til 31. december 2018

### **Jobrotation til særlige grupper med videregående uddannelse:**

- Sankt Annæ Gymnasium
- Gerbrandskolen
- Korsager Skole
- Heibergskolen
- Strandparkskolen
- Peder Lykke Skolen
- Engskolen
- Vibehus Skole
- Lundehusskolen
- Sortedamskolen
- Sølvgades Skole

- Langelinieskolen
- Grøndalsvængets Skole
- Utterslev Skole
- Ny Vesterbro Skole
- Christianshavn Skole
- Gasværkvejens Skole
- Ellebjerg Skole
- Guldberg Skole
- Børneinstitutionen Enghave

### **Børne- og Ungdomsforvaltningen, BUF**

- Musikskolen for 2017/2018
- MGK - musikskolen for 2017/18
- Afprøvning af anbefalinger fra inklusionseftersynet for perioden 1. august 2017 til 31. juli 2018
- Intensiveret støtte til elever med autisme for perioden 1. august 2017 til 30. september 2018
- Indberetning vedrørende delvis refusion for kommunens udgifter til skoleydelse, udgifter til undervisning og udgifter til supplerende tilskud for elever ved erhvervsgrunduddannelse (EGU) for perioden 1. december 2014 til 30. november 2015
- Nationalt netværk af skoletjenester for 2018

### **Kultur- og Fritidsforvaltningen, KFF**

- Kul6turhavn365 for perioden 1. januar 2015 til 30. september 2018
- Interreg North Sea Region-projektet
- Fremtidens biblioteksrum og formidling for perioden 1. april 2017 til 31. marts 2019
- Towards the making of a city and its inhabitans – a study of urbanity as life form an identity in Early Medieval Copenhagen for perioden 1. januar 2016 til 31. december 2018

### **Socialforvaltningen, SOF**

- Tæt på børn og unge fra familier med rusmiddelproblemer – udvidelse og samordning af tilbuddene i Københavns Kommune for 2017
- CTI projekt på Danner og i Københavns Kommunes Hjemløseenhed for perioden 1. januar til 31. december 2017
- 20 nødovertalningspladser på Sundholm for perioden 15. november 2017 til 31. marts 2018
- Revisoraccept. Sikkerhedskonsulent i Københavns Kommune/Region Hovedstaden for perioden 1. september 2017 til 31. december 2020.
- Koordineret indsats til forebyggelse af vold og trusler på tilbud i Københavns Kommune for perioden 2017.
- Afprøvning af ACT-metoden over for borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug for perioden 1. december 2016 til 30. november 2017



- Familieindsats med Ventil – kombineret familieindsats i hjemmet og aflastning som forebyggelse af anbringelse for perioden 1. maj 2017 til 30. april 2018
- Fagligt løft til pædagogisk personale på delvist lukket afdeling: Kognition, motivation og social færdighedstræning
- Feriebolog Byt for perioden 1. maj til 31. december 2015
- Midlertidige boliger til unge hjemløse for perioden 1. januar til 31. juli 2018
- Etablering af socialt akuttilbud på Griffenfeldsgade, Indre Nørrebro for perioden 2017
- Afprøvning af ACT-metoden over for brogere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug for perioden 2017
- Dokumentation og udvikling af lovende praksis i Spydspidsen for perioden 1. juli 2017 til 30. juni 2018
- Takstberegning §§ 109 og 110 for 2019 (Skal den med)
- Revisionsaccept. Forebyggelse af bandekriminalitet – helhedsorienteret familieindsats for perioden 1. maj 2018 til 31. december 2020
- Københavns Kommunes indsats for hjemløse for 2018
- Projekt Samtale 2.0 for perioden 1. oktober 2017 til 30. september 2018
- Klub Penalhus for 2018
- Større tryghed i Bellahøjhusene for 2018
- Sikkerhedskonsulent i Københavns Kommune/Region Hovedstaden for 2018

### **Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, SUF**

- Anretterkøkkener på Københavnske plejecentre for perioden 1. juni 2017 til 30. juni 2018
- Produktionskøkkener og anretterkøkkener på Københavnske plejecentre for perioden 1. maj 2017 til 15. juni 2018
- Bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger for 2018
- Klippekort til plejecentre 2018
- Præsentation af maden – Måltidsglæden i hjemmet for perioden 31. juli 2017 til 31. december 2018

#### **Puljen til en mere værdig ældrepleje i 2017:**

- Flere hænder i aftentimerne
- Mulighed for at vælge bad om aftenen
- Valgfrihed ift. tidspunkt for rengøring
- Etablering af 2-3 Profilplejecentre
- Øget medarbejderkontinuitet i hjemmeplejen (Faste hjælpere)
- Mere tid til plejen af demente
- Forbedringsindsats – systematisk kvalitetsudvikling på plejecentre
- Tid til livskvalitet – udvidelse af klippekortordningen
- Nyudviklet pårørendekursus

- Kompetenceudvikling – styrket tværfaglig samarbejde og kommunikation
- Pilotprojekt ”Min Hjælper” styrket kontaktpersonordning
- Befordring til borgere med demens eller erhvervet hjerneskade
- SOF - Aflastningspladser til Socialt udsatte ældre
- SOF – Indsats mod ensomhed for socialt udsatte ældre: WeShelter
- SOF – Indsats mod ensomhed for socialt udsatte ældre: Kom trygt ud

### **Teknik- og Miljøforvaltningen, TMF**

- Indberetning til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets Informations- og Forvaltningssystem (BOSSINF-STB) for 2017
- Opgørelse over udbetalt driftssikring 2017
- KBH Cykelhåndtering 1. december 2015 til 31. maj 2018
- Områdefornyelse Fuglekvarteret
- Områdefornyelse Centrale Vesterbro
- Cykelparkering ved større busstop for perioden 2016 til 2018
- Den fælles gårdhave, BK 252 Læssøesgade for perioden 2014 til 2018
- Ishøjruten, Cykelsupersti – Københavns Kommune (Fællesdel) for perioden 1. januar 2014 til 31. december 2018
- Fjernelse af skibsvraget Idun for perioden 2018
- Supercykelstier i hovedstadsregionen for perioden 2016 til 2018
- Ringen – havnerundfart i verdensklasse, ekskl. Frederiksholms Kanal for perioden 30. januar 2014 til 31. december 2018
- Betalingsparkeringsopgørelsen for perioden 1. januar til 31. december 2018

### **Økonomiforvaltningen, ØKF**

- Indberetninger og erklæringer efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a og varmforsyningslovens §§ 23 l og 23 m for 2017 (Energierklæring)
- Kommunens indberetning for 2017 i henhold til bekendtgørelse af 14. oktober 2010 (Stoploven)
- Momsrefusion 2018
- Feriepengeafregning for optjeningsåret 2016
- Lærerpension 2018
- Kommunalreform Pension 2018

**Tilknyttede enheder**

I forbindelse med revisionen af kommunen er vi i henhold til separate aftaler med de enkelte enheder valgt som revisor for følgende:

- Metroselskabet I/S
- By og Havn I/S